

accent

PÅ LIV OCH DÖD

Statistiken kring subutex och metadon pekar åt två håll

GENERATIONEN SOM FÖRSVANN

Drogerna tog vännerna
i Hallonbergen

SVERIGES NYKTRASTE FAMILJ

Vi hälsar på familjen
Forsberg i Örnsköldsvik

Gör som Kjell-Ove Oscarsson, vice ordförande i IOGT-NTO

FRÅGA DIN GRANNE!

Fråga din granne, som kanske också vill bli medlem i Sveriges största nykterhetsorganisation. En moster, arbetskompis eller personen bredvid på bussen går förstås lika bra!

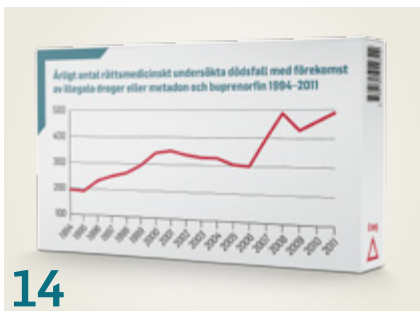
Bland alla som värvar minst en ny medlem till IOGT-NTO fram till Valborgsmässoafton lottar vi ut fem presentkort på Ticnet värda 1000 kr.

Gör slag i saken – våga fråga!

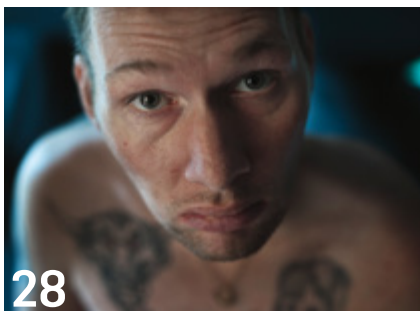

Fem generationer. Familjen Forsberg är en av Sveriges nyktraste familjer. Accent har träffat dem i Örnsköldsvik.

På liv och död. Läkemedels-assisterad behandling med preparat som metadon och buprenorfin räddar liv. Samtidigt dör fler än någonsin av samma preparat.

Bildreportage. Under de senaste 18 åren har de boende i Hallonbergen sett en generation förloras i droger. Erik Ardelius har träffat några av överlevarna.

Nykterhet. I Spånga driver Blå Bandet en omfattande arbetsmarknadsverksamhet – som också berikar den traditionella föreningsverksamheten.

Kultur. Musikern Mats Jönsson är inte bara nationell musiksamordnare på NBV. Han är också sångare i punkbandet Attentat.

Högre konsumtion ger mer rattfylla | 6

Det finns direkt samband mellan totalkonsumtionen av alkohol och hur mycket rattfylla det blir, visar forskare.

Industrin lyckade lobbyister | 8

Ny rapport visar att alkoholindustrin lyckas med sina föresatser att påverka folkhälsopolitiken – nu kommer motreaktionen.

Alkoholens nytta ifrågasatt | 12

Bevisen för nyttoeffekterna av alkohol på hälsan ifrågasätts av Hans Olav Fekjær i en artikel i tidskriften Addiction.

Liten manual till knarkdebatten | 4

LEDARE Pierre Andersson ger några råd till den som känner sig för osäker för att delta i narkotikadebatten.

"Säkrast är att inte dricka alls" | 46

ORDFÖRANDEN Anna Carlstedt gläds över att Cancerfonden äntligen lyfter den viktiga frågan om sambandet mellan alkohol och cancer.

+ Kultur | 42

+ Månadens medlem | 45

+ Korsord | 47

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Enkla samband

Manual för knarkdebatten

Att ge sig in i narkotikadebatten kan verka svårt och skrämmande. Men det är egentligen inte så komplicerat, se här:

De säger: "Knarkkriget är förlorat. Vi måste ta hand om våra missbrukare istället för att jaga dem med polis."

Du säger: "Det är klart att vi ska ta hand om våra missbrukare, tillgången till vård måste helt klart bli bättre. Men det har inte med legalisering att göra – ingen som söker vård idag blir satt i finkan."

De säger: "Men kolla på Portugal, de avkriminaliserade både bruk och ett visst narkotikainnehav och problemen där minskar!"

Du säger: "Jo, men det mesta tyder på att det är deras stora satsning på vård som gett positiva resultat. Det säger till och med han som drev igenom politiken där. Och förresten så ökar cannabisbruket bland unga i Portugal."

De säger: "Jamen Holland då, de har ju väldigt liberala lagar och ändå är det inte så många fler där än här som använder cannabis."

Du säger: "Där har du faktiskt fel, det är ungefär dubbelt så vanligt att man använder cannabis i Holland som i Sverige, oavsett vilka siffror man kollar på. Och det visar ju att det vi lärt oss om alkoholpolitik stämmer även här: Ju större tillgänglighet desto större missbruk. Och snacka om att en legalisering skulle öka tillgängligheten."

Lätt som en plätt.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Dricker unga mer?

■ I senaste Accent på sidan 9 påstår ni att unga dricker mer. Jag har hört via SVT:s och TV4:s nyhetssändningar att de undersökningar som gjorts bland elever i högstadiet och gymnasiet visar att användandet av alkohol och droger har minskat.

Jag var för några dagar sedan och hörde på en information "vart femte barn" vilken var väldigt informativt och intressant.

Men vad jag saknade, och som jag saknar i många IOGT-NTO-sammanhang, var det farliga med att röka som många ungdomar gör. Men det är väl klart att IOGT-NTO har väl fullt upp med att försöka få stopp/minska bruket/missbruket av alkohol och andra droger.

Jag tror att ett sätt vore att öppna en mer familjär verksamhet inom IOGT-NTO typ den fjällvandring som arrangerades i augusti förra året av UNF där även vi äldre fick vara med. Vi behöver ha kul ibland. Inte bara tråkigheter och kalla fakta.

GUY CARDELL

Svar:

Hej Guy, du har helt rätt i att ungdomar dricker mindre nu än tidigare. Mindre än på mycket länge faktiskt. Vår rubrik syftar på att de dricker mer än de skulle ha gjort om det fanns fler nyktra mötesplatser.

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

Självklart med barn i lokalerna

■ Läste denna artikel med ett leende på läpparna. Självklart ska IOGT-NTO ta emot barn i sina lokaler. Det är ju de som är framtidens presumtiva medlemmar i föreningen.

Här i Borlänge har vi haft precis en sån här verksamhet i det fina Svanen som vår lokal heter. Det var mängder av barn som kom

tillsammans med sina föräldrar och även mor- och farföräldrar, som aldrig tidigare satt sina fot i en nykterhetslokal. De var glatt överraskade att det fanns ett sånt trevligt ställe där man kunde träffas över generationerna. Denna öppna förskola/föräldracafé var faktiskt mest besökt av alla förskolor i området efter en enkel rundringning som gjordes. Många var de föräldrar som fick hjälp och stöd där och som saknar träffarna.

Fenix som föräldracaféet hette blev dock tvunget att läggas ner efter fyra år bland annat eftersom man från IOGT-NTO:s håll var rädd för att lokalerna påverkades negativt.

Så nu finns det ingen verksamhet där mer. Tyvärr.

EN AV BESÖKARNA

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 21 mars
Nästa nummer kommer ut: 7 maj

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Tobias Berving & Fredrik Olsson

ETC Kommunikation
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Jonas Forsberg, Kristina Wallin, Erik Ardelius, Mathias Lövrström, Josefine Bergqvist, Anders Perstrand **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50
Fax 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se
Tryck V-TAB, Vimmerby. **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.
Taltidning Accent finns även som gratis taltidning. **TS-kontrollerad upplaga 2011** 30 000 ex
ISSN 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

(O)synlig reklam i Sveriges Radio och SVT

"Man behöver inte gå så högt som 159 kronor för en halvflaska, även om Castelnau de Suduiraut är riktigt, riktigt bra. Systembolagets personal är som bekant också bra på att hitta billigare alternativ i just din butik". Sveriges Radios duktige vinexpert Karsten Thurfjell avslutar sitt inlägg med ytterligare en rekommendation i det uppskattade radioprogrammet Meny. Reklam? Nej, då kunde det inte sägas i programmet.

■ Förr var det enklare. Snaps till sillen vid midsommar, rött vin till kött, vitt till fisk och mjölk till husmanskost.

I mitten av 1980-talet var jag ansvarig utgivare för ett lokalt kabeltv-projekt. Ett av villkoren var reklamförbud i programmen. Vid en direktsändning ville de medverkande göra "reklam" genom att ha en tröja eller kavaj med logotype.

Som ansvarig tvingades jag be de medverkande vända tröjor ut-och-in eller tejpa över loggan. Några blev irriterade över hanteringen men jag följde endast avtalet med SVT. Ramlösasflaskan vändes så att etiketten inte visades i tv-rutan. De flesta kunde räkna ut att det var Ramlösas mineralvatten eftersom det på den tiden endast fanns ett par sorter av buteljrat mineralvatten.

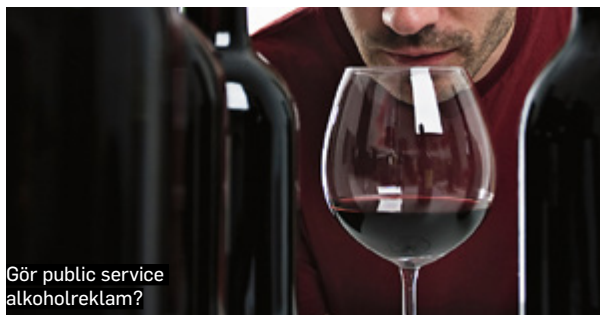
Efter detta blev jag extra uppmärksam på hur man inom SVT och Sveriges Radio behandlade eventuell reklam i sändningar. Båda public serviceföretagen har varit noggranna med att inte visa reklam. Nämdes i direktsändning att SAAB hade en nyhet inflikade oftast journalisten; "Det finns ytterligare ett bilmärke från Sverige, Volvo.

Två bilder fastnade på näthinnan när jag såg Aktuellt och Sportnytt för någon vecka sedan. Aktuellts gäst hade en övertejpad logga på tröjan och på Sportnytt kommentator hade redigeraren skuggat loggan på mössan. Sveriges Television håller fortfarande hårt på reglerna om reklam i programmen. Likadant kollegan i etern Sveriges Radio. Dagens Nyheter kallas ofta en större morgontidning.

Skulle följande scenario vara möjligt på SVT och SR?

"Man behöver inte gå så högt som 175 kronor för en havanacigarr, även om Sancho Panza Sanchos 1999, en Gran Corona är riktigt, riktigt bra. Tobaksbutikens personal är som bekant också bra på att hitta billigare alternativ i just din butik". Sveriges Radios duktige cigarrexpert avslutar sitt inlägg med ytterligare en rekommendation om vilken cigarr man kan njuta av efter en maträtt. Reklam? Ja, naturligtvis med en folkstorm som följde när man propagerar för rökning...

Det finns många duktiga vinexperter i de svenska medi-

Gör public service
alkoholreklam?

erna. Beskrivningar av hur ett vin eller annan alkoholhaltig dryck passar med rätterna överträffar varandra. Vilket vin som passar till förrätten, huvudrätten och efterrätten plockas enkelt fram. Allt för att måltiden ska bli balanserad.

Vinexperterna tycks ha ett stort konto för inköp av de skilda dryckerna. Ibland har ett rykte surrat att producenterna förser dem med varorna. Det är som sagt ett rykte och rykten ska man inte tro på.

Vad tjänar Sveriges Radio och Sveriges Television på att ha vintips? Inget, är naturligtvis svaret, möjligen fler lyssnare eller tittare till programmen. När radioprogrammet Meny har telefonväkteri kommer alltid frågan om vilken dryck som passar till den planerade maten. Konsumentupplysning istället för reklam?

Systembolagets monopol på försäljningen av alkohol är inte riktigt sant. Det finns möjlighet att beställa exempelvis vin genom privata importörer och få drycken levererad till dörren. Det senare har också Systembolaget hakat på.

Visst är det reklam för de olika dryckerna i Sveriges Radio och Sveriges Television trots en monopolistisk kedja som säljer alkoholen. Det håller inte längre att gömma sig bakom monopoliet och hänvisa till det när man ger tips om drycker. Tillverkare/producenter som finns med i Systembolagets sortiment får indirekt reklam för sina varor när man nämner namn, producent, beställningsnummer och pris. Som producent skulle jag själv sitta och, förlåt uttrycket, insupa gratisreklamen med stor tacksamhet. Är det dags för en anmälan till Granskningsnämnden för radio och tv att se hur reklamen för "måltidsdryckerna" sker i public service media? Och för övrigt även TV4.

Reklamfinansierad radio och tv, tidningar får själva fundera på hur de hanterar denna gratisreklam.

CURT GUWALLIUS

Systembolaget högt i ny förtroendemätning

SYSTEMBOLAGET När Medieakademiens förtroendebarmeter presenterades på Mediedagarna i Göteborg hamnade Systembolaget högst bland företagen som är med i mätningen.

Av de svarande säger sig 63 procent ha ganska eller mycket starkt förtroende för det. Det är en stor ökning jämfört med förra gången Systembolaget fanns med i mätningen. Då var det bara 33 procent som sade sig ha förtroende för företaget.

Åtta procent säger att de har ganska eller mycket litet förtroende för Systembolaget.

PIERRE ANDERSSON

Skatteverket granskar alkoholhandeln

ALKOHOL Som ett led i arbetet mot ekonomisk brottslighet kommer handeln med alkohol och

tobak att granskas närmare av Skatteverket i år.

Skatteverkets insatser mot den grova eko-

nomiska brottsligheten kommer under 2013 att fokusera på bland annat illegal införsel av alkohol och tobak, samt falska kontrolluppgifter.

EVA EKEROTH

75st

...värvar från hela landet hjälptes åt att värva medlemmar på Centralstationer.

En ökning av totalkonsumtionen med 1 procent ledde till en ökning i rattfylleri med 2 procent i Norge och 1,5 procent i Sverige.

FOTO: CHRIS YARZAB

Ökad konsumtion leder till rattfylleri

När konsumtionen går upp ökar rattfylleriet. Det visar en studie gjord av Thor Norström vid Stockholms universitet och Ingeborg Rossow vid Statens institutt för rusmiddel-forskning i Norge.

ALKOHOL – En ökning av totalkonsumtionen med 1 procent ledde till en ökning i rattfylleri med 2 procent i Norge och 1,5 procent i Sverige, säger Thor Norström i ett pressmeddelande.

Det innebär att en ökning av konsumtionen med en liter per person och år gav en ökning av antalet fall av rattfylleri med 58 procent i Norge och 26 procent i Sverige.

Studien bygger på data om alkoholförsäljning och rattfylleri

i Sverige och Norge mellan 1957 och 1989, en period då inga ändringar gjordes i ländernas rattfyllerilagstiftning. Äldre studier visar på samband mellan total alkoholkonsumtion och till exempel självmord, olyckor, våld och sjuklighet. Nu kan även rattfylleri läggas till listan.

– Det här ger ett starkt stöd för en restriktiv alkoholpolitik, säger Thor Norström till Accent.

Enligt Thor Norström hade det

varit intressant att få siffror på polisens insatser under samma period.

– Men konsumtionen per capita förklarar ändå allt. Det verkar inte finnas något utrymme för polisens insatser att påverka utfallet, säger han.

Studien ingår i ett samarbete mellan Statens institutt för rusmiddelforskning, Sirius, i Norge och Stockholms universitet. Samarbetet gäller forskning om skador av alkohol på tredje man, så kallad "passiv drikking", ett begrepp som nyligen införts i norsk alkoholpolitik.

Studien är publicerad i den vetenskapliga tidskriften Addiction.

BONNIE FRIDH, EVA EKEROTH

Nu lanseras Festaloz – pillret som ska ge skoj utan problem

Alkoholens positiva effekter är till stor del bara placebo. Det menar UNF:s tankesmedja Fake Free, som nu introducerar pillret Festaloz – för den som vill ha kul utan sprit.

FOTO: FAKE FREE

I RÖRELSE Tankesmedjan Fake Free drivs av UNF, Ungdomens Nykterhetsförbund, och arbetar med att ifrågasätta normer och myter kring alkohol. Man menar att många av alkoholens positiva följder egentligen inte har några vetenskapliga belägg. Som ett inlägg i debatten lanserar de nu placeboprodukten Festaloz.

– Alla känner till nackdelarna med att dricka alkohol, det hjälper inte att säga det igen och igen till folk. Men om vi kan visa att fördelarna orsakas av placebo kanske det kan väcka debatt, säger Simon Tullstedt på Fake Free.

Reaktionerna har varit blandade. Vissa tycker att det är en kul grej medan andra tycker att

UNF absolut inte ska försöka göra något som efterliknar droger.

– Vi vinner ingenting på att alla tycker att allt vi gör är jättebra. Lyckas vi skapa reaktioner och debatt så är det bra, säger Simon Tullstedt.

Simon Tullstedt menar att beteendet under en fylla inte går att koppla ihop med alkohol rent medicinskt. I själva verket är det personens förväntningar på att

känna sig upprymd eller avslappnad som avgör vilken effekt alkoholen får.

– Om vi påstår att en produkt har samma effekter som alkohol, men som folk förstår direkt inte har det så kan vi få till en skepsis. Och sedan hoppas vi att samma skepsis riktas mot alkoholens placeboeffekter, säger Simon Tullstedt.

BONNIE FRIEDH

Norske hälsoministern vill tillåta rökheroin

Jonas Gahr Støre, hälso- minister i Norge, vill tillåta rökheroin för att få narkomaner att byta sprutor mot rökning.

FOTO: FLICKR

NARKOTIKA Enligt norska Dags- a- visen hoppas han att narko- manerna ska byta sprutor mot rökning om det blir lagligt att röka heroin. Syftet är att minska antalet dödsfall av överdoser.

Får han som han vill kan det innebära att det blir tillåtet att röka heroin redan nästa år.

Under 2011 dog 294 personer av överdoser i Norge, enligt Dags- a- visen.

– Antalet överdosfall är för stort, jag anser att det är en

skam för Norge. Hur man tar drogen påverkar risken. Min åsikt är att vi bör öppna för att låta folk röka heroin, eftersom injektions-

missbruk är så mycket farligare, säger Jonas Gahr Støre till Dags- a- visen.

EVA EKEROTH

Lätt få tag på billigt heroin

NARKOTIKA Langarna slåss om kunderna och priset på heroin på Sergels torg är lägre än på

många år. Det rapporterar Sveriges Radios reporter som följt

handeln under flera veckor.

En av missbrukarna säger till Sveriges Radio att det nu finns nästan fler langare än missbrukare på "Plattan".

Bilden bekräftas av en rapport från underrättelsetjänsten på läns- kriminalen i Stockholm. Trots att polisen sedan en tid tillbaka gör en extra satsning för att komma till rätta med heroinhandeln är säljarna många, vilket leder till låga priser på heroin.

EVA EKEROTH

Studenter använder narkotika för bättre resultat

NARKOTIKA SVT har gjort en enkät bland 6 268 studenter. Av de 57 procent som svarade hade 33 personer använt ADHD-läkemedel utan att ha diagnosen och 36 använt efedrin för att prestera bättre.

Enkäten genomfördes på jurist- och läkarprogrammen i Stockholm och Göteborg.

Det är främst ADHD- mediciner och andra amfetamin- liknande

preparat, till exempel efedrin, som används. Studenterna tycker att koncentrationsförmågan blir bättre, att de orkar plugga längre och deras minne förbättras.

FOTO: MER CHAU

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

HALLÅ DÄR!

Peter Ericsson

... kaféansvarig av Factory Fitness i Norrköping, som fått tillstånd att servera alkohol i gymmets café.

Varför vill ni servera alkohol på gymmet?

– Men alltså, vad är grejen med det här? Vi vill erbjuda det till kunderna i vårt café. Jag tror det är den skandinaviska eller främst den svenska synen på alkohol som gör att detta väcker reaktioner. Ute i Europa så hade det inte blivit så.

Tycker ni att träning och alkohol hör ihop?

– Självklart är alkohol ett stort problem i samhället, det är vi medvetna om. Men om man mår dåligt av att dricka en jäst dryck så kanske man inte ska göra det. Man måste ju ta eget ansvar.

Är det många kunder som stannar kvar efter träningen och tar ett glas?

– Det är främst på fredagar när vi har öppet lite längre som det är en del som träffas här och tittar på fotboll eller hockey och tar en öl eller ett glas vin.

BONNIE FRIEDH

Alkoholindustrin – lyckade lobbyister

Alkoholindustrin har påverkat lagstiftningen i Kalifornien 2011–2012 visar en rapport från Alcohol Justice. I en annan studie, publicerad i The Lancet visas hur industrin arbetar för att påverka lagstiftningen i utvecklingsländer. I en skrivelse till WHO uttrycker experter sin oro.

ALKOHOL Bruce Lee Livingston, verkställande direktör för Alcohol Justice, är orolig.

– Kaliforniens lagstiftning fortsätter att gå i den riktning som alkoholindustrin vill, på folkhälsans bekostnad. Vad lagstiftarna väljer att blunda för är att avregleringar ökar alkoholskadorna och samhällets kostnader, säger han.

En genomgång av lagändringar visar att lagstiftarna antagit tre ändringar som gynnar folkhälsan och sex som gynnar industrin.

Alkoholindustrin är ekonomiskt betydelsefull för Kalifornien med stora aktörer som Anheuser-Busch, MillerCoors, och Diageo. Alcohol Justice hävdar att affärsintressen får gå före hälsa och säkerhet.

Enligt den andra studien, som

leddes av professor Rob Moodie from the University of Melbourne, är industrin med och formar folkhälsopolitiken och motarbetar regleringar i många länder. De påverkar politiker att rösta emot hälsoreformer, snedvrider

forskningsresultat och bygger relationer med experter och organisationer.

En analys av mat-, dryckes-, och alkoholindustrins inblandning i kampen mot icke-smittsamma sjukdomar visar att industrin motarbetar folkhälsopolitiken.

The Global Alcohol Policy Alliance, GAPA, oroas av alkoholindustrins ökande inblandning i folkhälsoaktiviteter runt om i världen. De har därför gått ut med en vädjan till experter världen över att skriva under ett öppet brev till WHO.

EVA EKEROTH

Alkoholindustrins nya målgrupper: äldre och u-länder

ALKOHOL En åldrande befolkning gör att alkoholindustrin mer och mer riktar in sig på konsumenter över 60. Det menar forskaren Sally Casswell, professor och forskare i socialvetenskap vid Massey University, Nya Zeeland.

– Jakten på 60-plussare har startat, säger hon vid en konferens i Wellington.

Hon pekar på en interaktiv kampanj som Heineken genomfört där de efterlyser marknadsföringsidéer riktade till konsumenter över 60. Enligt Sally Casswell är det

babyboomen på 1940-talet som gör att detta är en särskilt intressant grupp för industrin.

Det andra området som alko-

holindustrin riktar in sig på, enligt Sally Casswell, är utvecklingsländerna, där inkomsterna är låga, men där lagstiftning och regleringar saknas eller inte fungerar särskilt väl.

– De försöker få befolkningen i utvecklingsländerna att så fort som möjligt bli sofistikerade alkoholkonsumenter. Industrin vet att det är bråttom. De vet att regeringarna i de här länderna kommer att införa en effektivare alkoholpolitik så småningom, säger hon.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

FOTO: ISTOCK

Krav på visst antal maträtter försvinner.

Nu ännu enklare att få serveringstillstånd

Många kommuner har följt Folkhälsoinstitutets riktlinjer om minst 15 maträtter för att få tillstånd att servera alkohol. Nu drar FHI tillbaka rekommendationen.

ALKOHOL I den nya alkohollagen som började gälla den 1 januari 2011 står att serveringsstället måste ha ett "varierat utbud av maträtter" för att få tillstånd att servera alkohol. Statens Folkhälsoinstitut, FHI, har i sina riktlinjer

till kommunerna angivit att 15 olika rätter är ett rimligt krav att ställa – fem förrätter, fem varmätter och fem desserter.

Även om riktlinjerna inte är bindande så har många kommuner valt att följa dem. Bland annat Bollnäs, där en campingägare drog kommunen inför förvaltningsdomstolen – som fann att det inte finns något stöd för kraven i lagen. FHI har nu också valt att dra tillbaka sin riktlinje.

– I det här fallet blev det ett

olyckligt val av ord, vi blev för precisa, säger FHI:s chefsjurist Ingrid Millet till tidningen Besöksliv.

Hon uppger också att det inte finns något lägsta antal rätter för att få tillstånd att servera alkohol – ett budskap som framfördes till länsstyrelserna på ett möte nyligen.

Hur lagens krav på "ett varierat utbud av maträtter" kommer att tolkas av landets kommuner i framtiden återstår att se.

PIERRE ANDERSSON

Diplomat: FN måste nyktra till

ALKOHOL Diplomater i FN:s budgetutskott kommer till förhandlingarna berusade – ibland kan de knappt stå.

– Budgetförhandlingarna försvåras av att diplomater dyker upp fulla, säger Joseph Torsella, som representerar USA i utskottet till Reuters.

Nu vill USA göra förhandlingarna helnyktra.

– Låt oss spara champagnen tills förhandlingarna avslutats framgångsrikt och på så vis förbättra kommitténs rykte, säger Joseph Torsella.

Alla håller dock inte med om problemet med berusade diplomater.

– Det är absolut inte så. De som deltar i förhandlingen är nyktra, förklarar en anonym diplomat för Reuters.

BONNIE FRIEDH

Ingen internetförsäljning för Alko

FINLAND Det finska alkoholmonopolet, Alko, är redo att börja internetförsäljning om lagen skulle ändras enligt Hille Korhonen, vd. Finlands omsorgsminister Maria Guzenina-Richardson

Inte på nätet.

(S) är tveksam och ser inga fördelar med internetförsäljning, utan misstänker att det skulle leda till ökade skador. Hon säger dock att man noga följer Systembolagets försök.

Enligt finsk lag får Alko inte ange priser på starksprit på webbsidan, vilket gör en webbutik omöjlig. Det rapporterar Nordens välfärdscenter.

EVA EKEROTH

FOTO: AFP PHOTO / RAPHAELLE PICARD

BILDEN

Nykterhetskamp. Föremål som tillhörde den radikala nykterhetskämpen Carrie Nation ställdes nyligen ut i Haddonfield, New Jersey. Bland föremålen syns bland annat yxor som användes för att slå sönder barer.

KOMMENTAREN

“Mer smak och mindre alkohol”

Sedan en tid tillbaka märks en positiv trend vad gäller alkohol – allt fler uppskattar svagare drycker.

Systembolagets alkoholfria sortiment utökas ständigt och försäljningen slår nya rekord. Det kommer också helt nya alternativ, inte bara alkoholfria varianter av vin och öl. I mars lanserades tio nya muster. En annan populär nyhet är 100% Blåbär.

Här om dagen fick jag ett pressmeddelande från Kiviksusteri som också producerar vin. Pressmeddelandet inleds med texten:

“Mer smak och mindre alkohol är en stark trend idag. Nu kommer äntligen en Winecooler på det svenska Systembolaget.”

Själv hade jag ingen aning om vad en Winecooler var, men enligt Wikipedia är det en alkoholhaltig

dryck gjord av vin och fruktjuice, ofta kombinerat med kolsyrad dryck och socker.

Det låter misstänkt likt alkohol och fortsättningen är inte så upplyftande: “I Europa har den blivit populär bland medvetna kvinnor i karriären som vill njuta ett gott glas vin med låg alkoholhalt.”

Ännu en produkt som ska locka dem, som i alkoholindustrins ögon dricker för lite – kvinnor och ungdomar.

Men just nu fokuserar jag på tecknet i tiden: alkoholsvagare drycker är efterfrågade, så efterfrågade att även alkoholproducenter märker av det.

IOGT-NTO har inlett ett samarbete med en vinproducent som bara producerar alkoholfritt. Det skulle de inte göra om de inte trodde att det gick att sälja.

Alkohol är ute – alkoholfritt inne – vem kunde tro det för tio år sedan?

EVA EKEROTH

Tajming, kunskap och lite tur

”Tajming, kunskap och lite tur” är en ny bok från Sober förlag. Boken handlar om IOGT-NTO:s arbete i EU under Sven-Olov Carlssons tid som ordförande. Författare är Accents tidigare chefredaktör Eva Åhlström.

I RÖRELSE Boken beskriver IOGT-NTO:s arbete med att strida för att få behålla de alkoholpolitiska instrument som Sverige hade vid EU-inträdet, och så småningom för att få en bättre alkoholpolitik i EU.

Sveriges första tid i EU skildras genom Sven-Olov Carlssons ögon. Han blev ordförande för IOGT-NTO 1995, samma år som Sverige gick med i EU. Hans ordförandeskap kom därför att handla mycket om EU-frågor.

– Vi var flera som ansåg att arbetet på hemmaplan borde kompletteras med närvaro i Bryssel. Och 1996 kom beslutet. Det var startskottet på EU-arbetet, säger Sven-Olov Carlsson.

Av det som IOGT-NTO har bidragit till är Sven-Olov Carlsson mest nöjd med EU:s förändrade syn på alkohol.

– När vi gick med var alkohol en ren jordbruksfråga, nu är det en folkhälsofråga och EU har en alkoholstrategi, säger Sven-Olov Carlsson.

Mest missnöjd är han med hur undantaget från införselkvoterna sköttes.

– Vi borde tagit frågan till EG-domstolen. Det var dåligt skött av flera regeringar, säger han.

Jenny Cisneros Örnberg, prefekt på SoRAD, har doktorerat på hur svensk alkoholpolitik påverkats av EU och hur EU påverkat svensk alkoholpolitik. Hon ser två förklaringar till att det blev som det blev.

– Sverige har varit ”den duktige europén” som inte ville bråka. Initialt handlade det om okunskap om hur man hanterar EU-maskineriet, och så förstas om prioriteringar, säger hon.

Gabriel Romanus var vd för Systembolaget vid tiden för EU-inträdet.

– Man borde tagit upp monopolen redan under EES-förhandlingarna. Kanske man inte tyckte att Vin & Sprit var någon alkoholpolitisk succé och därmed inte så mycket att värna om, men det hade vi ju kunnat ändra på, säger han.

EVA EKEROTH

FOTO: EVA EKEROTH

Eva Åhlström och Sven-Olov Carlsson presenterar boken.

IOGT-NTO samarbetar med vintillverkare

IOGT-NTO inleder samarbete med MRG Wines, ett företag som endast distribuerar alkoholfria viner. En del av intäkterna från deras vin Morouj kommer att gå till IOGT-NTO:s verksamhet.

I RÖRELSE – Jag är väldigt glad och stolt över det här samarbetet.

Vi har länge tryckt på att en rik mat- och dryckeskultur inte har med alkoholhalten att göra, säger Anna Carlstedt, ordförande för IOGT-NTO.

Morouj görs på druvor från gårdar i Frankrike, Spanien och Tyskland. Tillverkningen sker med traditionella metoder och vinet lagras i ett år. Därefter tas alkoholen bort helt. Vinet innehåller 0.0 procent alkohol.

På Facebook finns redan en del kommentarer som ifrågasätter att IOGT-NTO uppmanar till vinköp, men också många positiva kommentarer.

– Vi förväntade oss mer negativa reaktioner redan när vi lanserade Almedalsdrinken. Men det var mest positivt, säger Johnny Foglander, pressekreterare på IOGT-NTO.

Han påpekar att det alltid måste visas respekt för alla och finnas utrymme för aktiviteter som inte associeras med alkohol.

– Med vinet vänder vi oss till grupper utanför rörelsen. Vi hoppas att kunna bidra till en ökad punktnytkerhet, säger han till Accent.

Vinet ingår i Systembolagets beställningssortiment. Det kan också beställas direkt från MRG Wines.

EVA EKEROTH

Två värdiga vinnare av NBV:s Musikleken

I RÖRELSE IOGT-NTO-föreningarna Leon Gambetta i Varberg och Hallsbergs Vapen delar i år första plats i NBV:s landsomfattande tävling Musikleken som gick av stapeln den 5 februari.

I år är det 37 år sedan Musikleken startade. 120 lag var anmälda till årets tävling och under en timme funderade de deltagande lagen över tolv musikfrågor av olika slag.

Leon Gambetta i Varberg var en av föreningarna som fick full pott i tävlingen. Åtta entusiastiska deltagare gnuggade sina geniknölar och musiköron under den intensiva timmen.

– Vi är jättestolta och glada över våra åtta duktiga deltagare. Ibland

är det faktiskt en fördel att inte vara för många. Det kan lätt bli splittrat med för många åsikter, säger Ingela Karlsson på IOGT-NTO i Varberg.

Vinnarlaget får 5000 kronor. Men när det nu blev två vinnare får varje lag 5000 kronor.

– Det känns fantastiskt roligt! Vi har ännu inte hunnit fundera på hur vi ska använda pengarna. Men det finns ju många håll att stoppa dem i, konstaterar Ingela Karlsson.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Vodkaproduktion rasar efter skattehöjning

RYSSLAND Produktionen av vodka har sjunkit med nästan 80 procent i Ryssland sedan slutet av 2012. Detta sedan alkoholskatten höjdes med 30 procent vid årsskiftet.

– Skatten har varit hög jämfört med i väst men nu har den blivit extremt hög, säger Vadim Drobiz chef för Center of research of Federal and regional alcohol markets till Rossiiskaya Gazeta.

Rysslands premiärminister har kallat alkoholmissbruket i landet för en "nationell katastrof". Omkring 500 000 ryssar dör varje år till följd av alkohol.

Landets regering har nu antagit en plan som går ut på att halvera konsumtionen till 2020 och utplåna illegal produktion och försäljning av sprit.

BONNIE FRIEDH

Få vill ha hemkört

SYSTEMBOLAGET Det är få som vill få Systembolagets varor hemkörda. Sedan försöken inleddes i november har bara 160 leveranser skett.

Till en början var det bara några få områden i Stockholmsområdet som ingick i försöket. Sedan årsskiftet ingår även Uppsala, Borås och Brämhult och inom kort kommer Göteborg, Mölndal och Askim med.

Systembolagets försök inleds i full skala efter sommaren 2013, och kommer därefter att pågå i 12 månader i max sex län.

PIERRE ANDERSSON

320st

... nya medlemmar blev resultatet av IOGT-NTO:s tre veckor långa värningsturné på centralstationerna i Stockholm, Malmö och Göteborg.

FOTO: CREATIVE TOOLS

FOTO: EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

Alkoholens nytta ifrågasätts

Fler tycker det är okej att bli full

ALKOHOL Nya siffror visar att fler tycker att det är okej att dricka sig påverkad eller att någon gång dricka när man inte borde, som under graviditet. Å andra sidan är det också aningen färre som har de mest tillåtande attityderna. Det visar en ny undersökning av svenskarnas attityder till alkohol som IQ låtit Novus göra.

– Vi ser att attityderna blir mer likriktade. Både de mest återhållsamma och de mest tillåtande grupperna minskar, säger Magnus Jägerskog.

Han anser att det är positivt att de mest tillåtande blir färre, men att det ändå finns tecken som oroar.

– Exempelvis ansåg 67 procent att det var helt fel att bli berusad med barn i närheten 2011. Förra året hade den siffran minskat till 52 procent, säger han.

Generellt blir attityderna mer återhållsamma med stigande ålder, liksom att kvinnor är mindre tillåtande än män.

– Men den allra yngsta gruppen rör sig mot en mer restriktiv syn, säger Magnus Jägerskog.

Undersökningen visar också att det finns starkt stöd för att trafiken, arbetslivet, graviditeten och barn- och ungdomsåren ska vara alkoholfria zoner.

EVA EKEROTH

"Att vi nådde målet exakt är fantastiskt roligt"

Winnie Blom-Jensen, ansvarig för medlemsvärvningen på Centralstationerna.

Bevisen för nyttoeffekterna av alkohol på hälsan ifrågasätts av Hans Olav Fekjær i en debattartikel i Addiction. Han efterlyser studier från andra delar av världen än den engelskspråkiga för att få säkrare data.

ALKOHOL Enligt den norske forskaren, överläkaren, författaren och seniorrådgivaren på *Actis*, Hans Olav Fekjær, har måttlig alkoholkonsumtion visat sig vara kopplat till minskad risk för mer än 20 olika sjukdomar och hälsoproblem. Han menar dock att det inte är alldeles klarlagt att det finns ett orsakssamband.

Hans Olav Fekjær anser det vara iögonfallande att måttligt drickande förebygger en så stor mängd sjukdomar som inte alls har samband med varandra. Han finner det också slående att de positiva effekterna för alla sjukdomarna verkar uppnås vid samma konsumtionsnivå. För så gott som samtliga sjukdomar saknas en dos – responseffekt, det vill säga att skyddet blir större ju mer man dricker. För alkohol gäller att lite är bra, medan mycket är skadligt.

Det är här Hans Olav Fekjær vill ha debatt: Är det verkligen alkoholen som ger den skyddande effek-

Hans Olav Fekjær

FOTO: MACHU

Hans Olav Fekjær efterlyser studier från andra kulturer.

ten eller är det något annat?

Hans Olav Fekjær påpekar att de flesta sjukdomar som alkohol antas förebygga är livsstilssjukdomar. De nivåer som anses vara skyddande är också de som är socialt accepterade, mer accepterat än att inte dricka alls eller för mycket. Det är då inte förvånande om den gruppen är gynnad på flera sätt, menar Hans Olav Fekjær.

Han skriver att för hundra år sedan var många, särskilt i engelsktalande och nordiska länder, absolutister av ideologiska skäl. Idag är det däremot fler som är det av andra skäl, och allt fler tillhör marginaliserade grupper.

Måttlig alkoholkonsumtion hänger ofta ihop med andra

levnadsvanor och social status.

Som grupp äter måttlighetskonsumenter bättre och motionerar mer än andra. Dessutom har de i genomsnitt högre utbildningsnivå, högre inkomst, mer aktiv livsstil, är oftare gifta, mer sällan handikappade eller deprimerade och har fler sociala kontakter. Allt detta skyddsfaktorer för livsstils-sjukdomar.

Hans Olav Fekjær efterlyser studier från andra kulturer än engelskspråkiga, där alla studier hittills är gjorda. Som exempel nämner han Indien där måttlig alkoholkonsumtion inte är kopplad till hög status och hälsosam livsstil.

EVA EKEROTH

VAR VILL DU JOBBA?

PROJEKTILDAREN

Sugen på ett annorlunda år?

Och kanske ett arbete inom nykterhetsrörelsen?
I så fall är **Projektbildaren** något för dig.

Projektbildaren är en ettårig folkhögskolekurs på distans där du antingen bor på Wendelsbergs folkhögskola under hela studietiden eller studerar hemifrån mellan träffarna.

Bland ämnena finner du projektmetodik, ledarskap, processledning, verksamhetsutveckling, drogkunskap, pedagogik och mycket annat. Kursen har ett stort inslag av praktik, egna arbeten och andra spännande övningar.

Läs mer på www.wendelsberg.se

PÅ LIV OCH DÖD

Behandling med preparat som metadon och buprenorfin minskar dödligheten och **låter missbrukaren leva ett mer normalt liv**. Samtidigt ökar missbruket av samma preparat och fler dör nu av dem än av heroin. Accent har gjort en djupdykning i frågan.

TEXT OCH FOTO EVA EKEROTH

Den som använder heroin löper hög risk att dö i förtid. För att komma till rätta med det behandlas allt fler med ersättningspreparat som metadon och Subutex. Men även dessa droger missbrukas och de senaste två åren har de bidragit till fler dödsfall än heroin.

Heroin är en drog som kan orsaka omedelbar död. Heroinister löper tio till 20 gånger så stor risk att dö som normalbefolkningen i motsvarande ålder.

För att få bästa effekt brukar de flesta injicera drogen. Det ger ytterligare risker såväl i form av infektioner som hepatit och HIV, som skador av olika preparat som heroinet blandats ut med. Risken för överdos är relativt hög.

Efter HIV-virusets intåg bland injektionsmissbrukare har olika former av skadereducerande behandling blivit vanligare. Hit hör sprututbyte och läkemedelsassisterad behandling, där ersättningsdroger som metadon eller Subutex ingår som en del i behandlingen av heroinister.

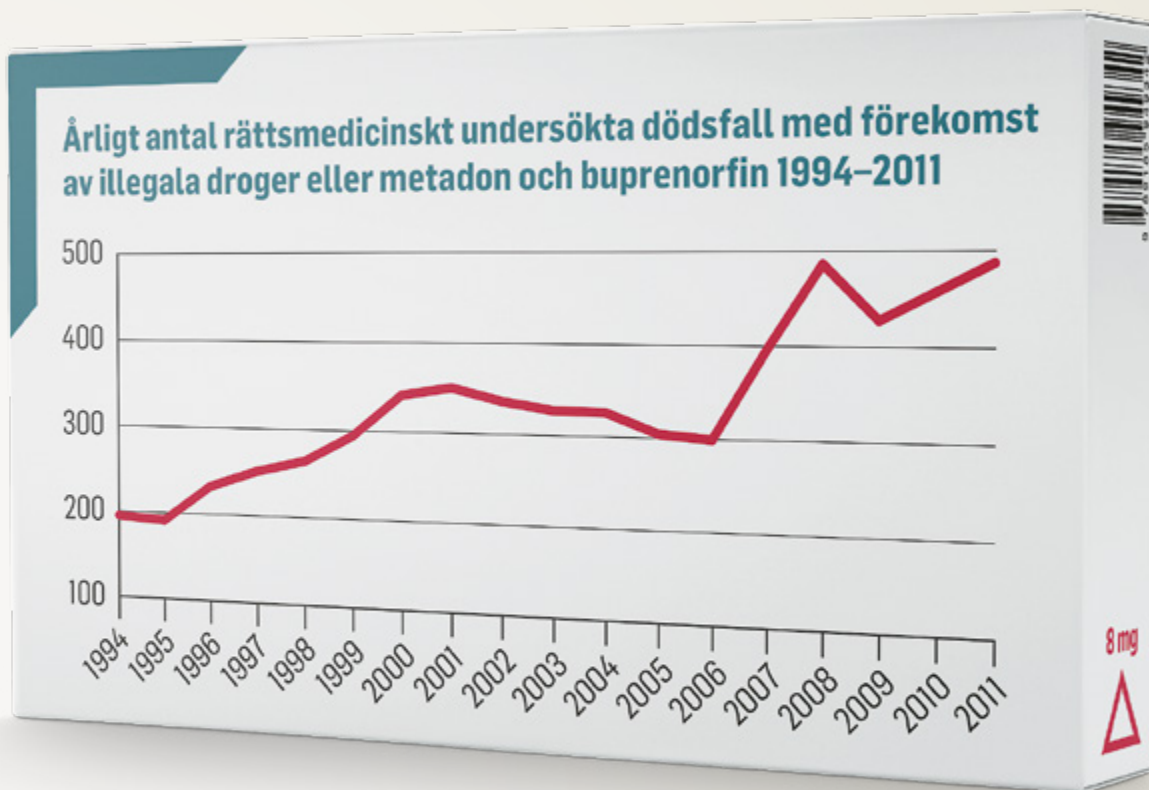
Behandlingsmodellen med metadon och Subutex verkar ha fungerat. Färre smittas av hepatit C. Antalet smittade av injek-

tionsmissbruk halverades mellan 1995 och 2006 och ligger därefter stabilt runt 1000 per år. Även för HIV-smitta har utvecklingen varit positiv. Mellan 1987 och 2000 sjönk antalet från 100 till 16 fall av smittade injektionsmissbrukare per år. Därefter har det legat stadigt runt 30 per år.

Forskningsregistret Toxreg registrerar alla dödsfall som blivit föremål för rättsmedicinsk undersökning där man funnit

"Läkemedel i kombination med behandling är det som fungerar."

LEIF GRÖNBLADH

De narkotikarelaterade dödsfallen har mer än fördubblats sedan 1994 och närmar sig 500 per år.

Källa: Utvecklingen av akuta narkotikarelaterade dödsfall 1994–2011, rapport nr 3, Anna Fugelstad.

att illegala droger varit orsaken. Enligt statistiken kan 143 dödsfall relateras till heroin 2011 jämfört med 142 år 1998. Ingen ökning alls, trots att mycket pekar på att antalet som använder narkotika ökar.

Även forskningen rapporterar framgång för behandlingsmetoden. En rad studier visar att läkemedelsassisterad behandling minskar dödligheten och smittspridning, och ofta leder till att missbrukaren får en fungerande tillvaro.

– Läkemedel i kombination med behandling är det som fungerar. Enbart det ena eller andra fungerar inte, säger Leif Grönbladh, chef för metadonprogrammet i Uppsala.

Men medaljen har en baksida – allt fler har börjat missbruka ersättningspreparaten. Om man lägger dödsfall relaterade till metadon eller Subutex till dödsfallen av heroin ser bilden betydligt sämre ut: Det totala antalet opiatrelaterade dödsfall har ökat med 95 procent sedan 1998.

För att få reda på hur många som dör av narkotika i Sverige kan man använda sig av statistik från två olika håll. Dels finns Socialstyrelsens narkotikaindex som

Fakta. Skillnaden mellan dödsorsaksregistret och Toxreg

Alla folkbokförda i Sverige registreras i Socialstyrelsens dödsorsaksregister när de avlider. **En läkare fastställer och noterar dödsorsaken.** Om dödsfallet inte varit oväntat, onaturligt eller våldsamt gör läkaren en bedömning utifrån patientens sjukdomshistoria. Annars görs en rättsmedicinsk undersökning.

I Toxreg registreras alla dödsfall som via rättsmedicinsk undersökning visat sig vara **orsakade av illegala droger, metadon eller buprenorfin.** För att bli föremål för en rättsmedicinsk undersökning krävs att

personen har dött av en yttre orsak, som våld eller förgiftning eller dött utanför sjukvården utan känd allvarlig sjukdom. Cirka 93 procent av alla våldsamma dödsfall för personer under 65 år undersöks rättsmedicinskt i Sverige.

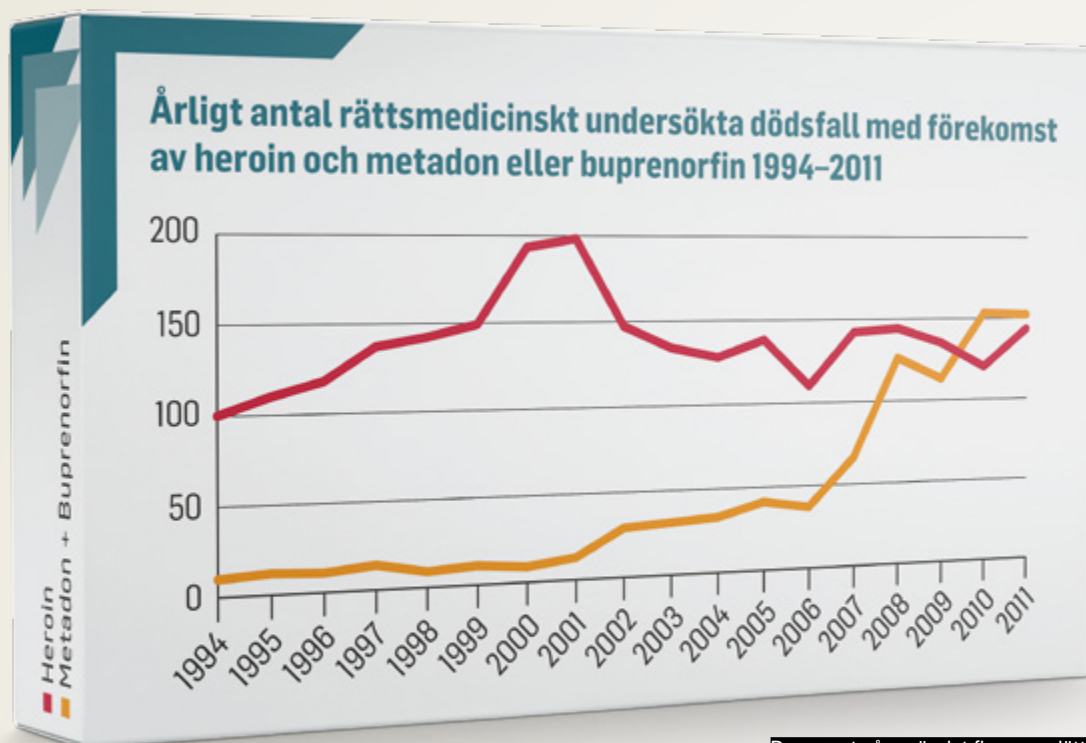
Om man misstänker eller vill **utesluta att illegala droger har med dödsfallet att göra** undersöker man om sådana finns i kroppen. För att inte få med äldre, svårt sjuka som begår självmord med opiater de fått utskrivna tar man endast i vissa fall med personer över 60 år.

Anna Fugelstad

baseras på Socialstyrelsens dödsorsaksregister och dels finns forskningsregistret Toxreg, som bygger på rättsmedicinska undersökningar. Det främsta målet med Toxreg är just att visa om de narkotikarelaterade dödsfallen ökar eller minskar.

– Fördelen med Toxreg är att man snabbt ser förändringar och kan följa utvecklingen av de illegala drogerna, säger Anna Fugelstad, som är psykolog och

De senaste åren är det fler som dött med metadon och buprenorfin i kroppen än med heroin.

narkotikaforskare vid Beroendecentrum Stockholm och ansvarig för registret.

Eftersom de flesta missbrukare använder flera olika droger redovisas den drog som anses vara huvudsak till dödsfallet.

Toxreg redovisade från starten 1994 bara illegala droger, men eftersom även andra droger finns registrerade innehåller rapporten från 2012 även metadon och buprenorfin, som är den aktiva beståndsdelen i Subutex.

Rapporten visar att det både 2010 och 2011 var fler som dog av metadon och buprenorfin än som dog av heroin. I Skå-

"Vi såg en viss ökning av de metadonrelaterade dödsfallen under 2000-talet."

ANNA FUGELSTAD

nes län gick metadon ensamt om heroin 2011 och var den vanligast förekommande drogen hos rättsmedicinskt undersökta.

– När vi lade till metadon och buprenorfin såg vi en viss ökning av de metadonrelaterade dödsfallen under

2000-talet. Efter 2006 är ökningen kraftig. Även dödsfall relaterade till buprenorfin har ökat efter 2003 men inte i samma utsträckning som metadon, säger Anna Fugelstad.

Förutom att man tagit med metadon

Fakta. Läkemedelsassisterad behandling

Läkemedelsassisterad behandling kallas också underhållsbehandling eller substitutionsbehandling. Det innebär att **man ersätter illegala droger med legalt förskrivna preparat** till opiatmissbrukare som inte anses kunna bli helt drogfria. De preparat som används är syntetiska opiater som verkar långsammare och därför inte ger samma kick som heroin. Patienten är inte märkbart påverkad utan kan fungera i samhället. För att komma ifråga för behandling måste patienten ha fyllt 20 och ha ett etablerat missbruk.

I Sverige infördes behandling med metadon mot opiatmissbruk på försök redan 1966 på Ulleråkers sjukhus i Uppsala. Motståndet var länge stort men 1990 tilläts Stockholm, Lund och Malmö att öppna kliniker. Numera är det **en erkänd och väl etablerad behandlingsform**.

Behandlingen bedrivs vid 114 kliniker runt om i landet, flest i storstadslänen.

Socialstyrelsen uppskattar att cirka 5 200 individer behandlades med ett eller flera substitutionspreparat under 2011. Sedan

2005 har antalet patienter i behandling ökat med 600 procent. Buprenorfin, som finns i **Subutex och Suboxone, är numera vanligare än metadon**.

Enligt Socialstyrelsen har landstingen i Blekinge, Dalarna, Halland, Jämtland, Kronoberg, Norrbotten, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västernorrland, Västmanland, Örebro och Östergötland en otillfredsställande situation med avseende på geografisk närhet, tillgänglighet och kösituation till substitutionsbehandling.

"Det är viktigt att behandlingen är tillgänglig för dem som behöver."

NADJA ERIKSSON

och buprenorfin i rapporten från Toxreg så har man också redovisat regionala data.

– Det som slår mig är att narkotikarelaterad död nu förekommer över hela landet. Subutex, metadon och heroin har spridit sig på ett likartat sätt över landet, säger hon.

Andelen döda som haft illegala droger, metadon eller buprenorfin i kroppen var 2011 mellan sex och åtta personer per 100 000 invånare i samtliga delar av landet. Skillnaderna mellan landsändarna är med andra ord mycket små. Missbruket är inte bara ett storstadsfenomen.

Det är viktigt att poängtera att det är ovanligt att inskrivna i behandlingsprogram dör av metadon och buprenorfin. Enligt Socialstyrelsen har de lägre dödlighet än andra narkomaner. Det stora problemet är att medlen är populära miss-

bruksdroger och förekommer rikligt på den illegala marknaden.

Hur de hamnar där är det ingen som med säkerhet vet. Tullens beslag av narkotikaklassade läkemedel ökar varje år, men exakt vilka preparat det rör sig om redovisas inte. En del kommer från läckage, dock inte bara från behandlingsprogrammen – de här preparaten används också av smärt- och cancerkliniker. När Anna Fugelstads rapport kom i höstas gjordes ett uppmärksammat TV-inslag där SVT:s reporter lyckades köpa Subutex i en sjukhusentré i Stockholm – men ingen vet hur mycket.

Socialstyrelsen fick i höstas i uppdrag att kartlägga och analysera läget beträffande läkemedelsassisterad behandling. Av deras rapport framgår att det finns vissa brister och att "läckage sannolikt förekommer". För närvarande pågår en studie vid Malmö

högskola som ska försöka bringa klarhet i hur omfattande läckaget är.

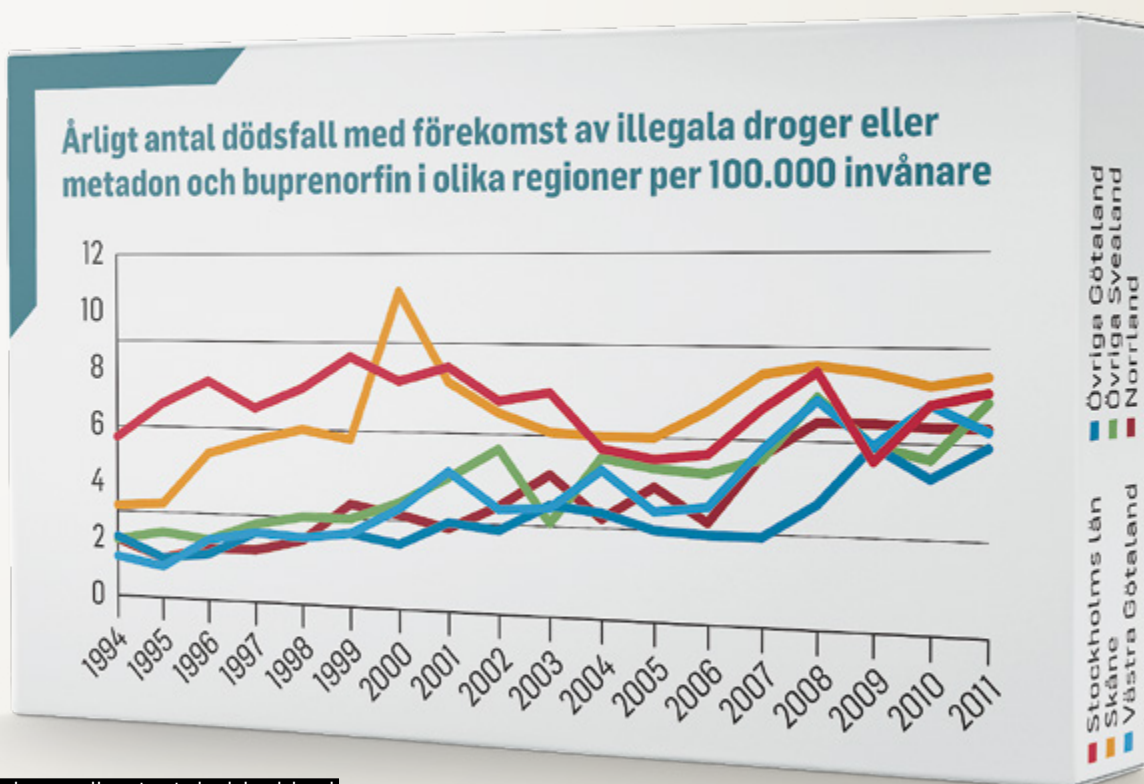
Socialstyrelsen har också fått i uppgift av regeringen att hitta en lösning för att komma tillrätta med läckaget.

Nadja Eriksson, sektionschef och överläkare vid Metadonverksamheten på Beroendecentrum Stockholm, säger till Accent att det är den stora ökningen av antalet kliniker som förskriver läkemedlen som är problemet.

– Längre var vi bara fyra, men sedan föreskrifterna ändrades i mitten av förra decenniet har antalet kliniker ökat snabbt. Nu är det över 100 enheter. Det finns inget krav på särskild utbildning eller så, det är bara att registrera sig hos Socialstyrelsen, säger hon till Accent.

Hon välkomnar att frågan börjat debatteras, men hoppas att den inte ska bli för ensidig.

– Det är viktigt att behandlingen är tillgänglig för dem som behöver, men kvaliteten på vården kunde vara bättre. Det räcker inte att ge patienten ett recept. De behöver hjälp med annat runt omkring. Man måste också samverka med socialtjänsten, säger Nadja Eriksson. ■

Skillnaderna mellan storstad och landsbygd håller på att försvinna.

SVERIGES NYKTRASTE FAMILJ

Familjen Forsberg från Örnsköldsvik är en av Sveriges nyktraste familjer – **med minst fem generationer nykterister**. Emrik och Gunhild, födda i början av förra seklet, var de första i släkten att bli medlemmar i NTO. Lille Emrik, född förra året, har ett stolt arv att bära in i framtiden. Om han vill.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **JONAS FORSBERG**

Maja är 87 år och en hejare på att grädda frasiga rån som hon, så snart de lossats från rånjärnet, fingerfärdigt rullar till delikata, vaniljdoftande bakverk som smälter i munnen.

– Ja, varsågod, ta ett till, trugar hon och dimper ner på en köksstol. Bjuder mandariner från ett fat också, mån om att gästerna ska trivas. Minnet är inte vad det har varit, men hon är ändå pigg för sin ålder och är bland annat engagerad i kyrkan. Här i hennes brunmurriga 1970-talskök samlas hela släkten så ofta de kan. Majas dotter Maine med maken Eric, barnbarnen Linnéa och Jonas och så Linnéas son Emrik, 10 månader, som har fått sitt ovanliga namn efter morfars far, den förste i släkten att bli medlem i nykterhetsrörelsen. Emrik den äldre och hans hustru Gunhild blev politiskt aktiva i SSU i Husum, varifrån de kom, och dessutom nykterister, som så många andra på den tiden.

"Jag härstammar från en mycket nykter släkt."

ERIC

– Gunhild var aktiv i socialdemokratiska kvinnoklubben och i NTO. Och min mormor och morfar vigdes i Godtemplarhuset. Så jag härstammar från en mycket nykter släkt, konstaterar Eric och berättar att han själv aldrig har funderat särskilt mycket kring det här med alkohol. För honom har det alltid varit en självklarhet att vara nykter och han aldrig känt sig lockad att dricka.

– Jag hade så mycket kul ändå när jag var ung och umgicks mest med folk som inte drack. Vi var en sex-sju stycken som körde igång nykterhetsrörelsens första disko-

Familjen Forsberg samlas så ofta de kan för att umgås.

klubb, komplett med bardisk och allt. Där serverades alkoholfria drinkar! När jag gick med i juniorerna blev jag redan vid första träffen vald till sekreterare. Så har det rullat på, säger Eric och tar ett rån till. Makarna är i dag aktiva i samma lokal som Eric var junior i, IOGT-NTO föreningen i Husum.

Även på Maines sida finns det nykterister i släkten. Mamma Maja har aldrig druckit en droppe och det gjorde inte Nils, Maines far, heller. Han satt med i nykterhetsnämnden som stödperson. Även Nils föräldrar var nykterister.

Tvärtemot vad man kan tro träffades inte Maine och Eric genom nykterhetsrörelsen, utan på ett vanligt dansställe.

– Att vi båda var nykterister var förstas ett plus, men det var aldrig huvudskalet till att vi blev ett par. Det var nog snarare att vi båda tyckte om att dansa. Och så attraktionen förstås, säger Maine och ler mot sin make.

Gång på gång under samtalet återkommer familjemedlemmarna till det faktum

"Vi har aldrig dömt någon och vi har under åren umgåtts med både folk som dricker alkoholfritt och alkohol."

ERIC

att nykterheten finns som en självklar fond i deras liv. Den bara är.

– Vi har aldrig dömt någon och vi har under åren umgåtts med både folk som dricker alkoholfritt och alkohol. Det är helt enkelt ingen stor grej för oss och jag har heller aldrig upplevt att jag har blivit illa bemött på grund av min nykterhet. Vi möter respekt och acceptans, säger Eric och får medhåll av barnen Linnéa och Jonas.

– Vi är bägge väldigt sociala och utåtriktade personer och jag har sällan upplevt att jag har blivit ifrågasatt eller att kom-

pisar har försökt förmå mig att dricka. Jag har festat loss och haft så himla kul ändå, utan alkohol. Jag har alltid känt mig accepterad för mitt val att inte dricka. Snarare är det så att jag ibland blir ett alibi inför andra att slippa dricka, säger Linnéa med ett skritt.

Jonas nickar instämmande och passar på att klappa om sina två borderterriers, Thorsten och Thore, som flänger runt i köket i hopp om att hitta något ätbart på golvet.

– Jag har bara sagt nej helt enkelt. Ing-

"Jag har bara sagt nej helt enkelt. Ingen har tjatat på mig."

JONAS

I Majas kök har tiden stått stilla. Allt är autentiskt 70-tal.

Linnéa, Emrik. Maja och Eric i samspråk.

en har tjatat på mig. Och då har jag ändå umgåtts mycket i kretsar där folk dricker ganska mycket alkohol.

– Du Linnéa hade väl ganska hög status i skolan, du var en av de coola, som de andra tjejerna såg upp till, eller hur? säger

Maine till sin dotter, som rycker lite generat på axlarna.

I dag är Jonas och Linnéa ett med sin nykterhet och gör ingen stor sak av den. Men när de var yngre hände det att de demonstrativt manifesterade sitt ställ-

ningstagande. Jonas berättar att han kunde beställa ett stort glas mjölk på krogen bara för att.

Att barnen skulle bli nykterister var förstås inget som Eric och Maine förutsatte. Men familjen har alltid varit väldigt tajt och barnen fick tidigt följa med på kongresser och möten, så man kan nog säga att de "skolades" in i en nykter miljö som smittade av sig. Att Jonas som sjuåring blev svårt sjuk i en tarmsjukdom, som närapå kostade honom livet, har säkert också bidragit till att sammanhållningen i familjen är stark. Barnen har fått följa med på det mesta och Jonas sjukdom har inte hindrat dem från att resa och uppleva nya saker, ofta tillsammans med andra nykterister.

– För mig är det så naturligt att vara alkoholfri att om jag skulle bestämma mig för att börja dricka så skulle det kännas som att jag avstår från något. Jag har aldrig känt att alkoholen är något som saknas eller en upplevelse som jag missar, säger Linnéa, som inte har känt sig lockad att

"Vi har alltid
kunnat lita på
våra barn och
har gett dem
mycket frihet."

MAINE

prova en endaste gång. Hon är en trygg person med gott självförtroende som vet vad hon vill.

Båda syskonen tycker att föräldrarna har varit goda förebilder genom sitt alkoholfria ställningstagande.

– De har aldrig sagt att vi inte får välja alkohol. Men genom att visa i handling att man kan ha ett tryggt och roligt liv fritt från alkohol har vi uppfattat att alkohol är onödigt. Vi har ju sett att det lönar sig att vara nykter och att det medför en massa fördelar. Vid alla högtider har normen varit alkoholfritt och vi har haft jättekul! Och det har varit en trygghet att veta att våra föräldrar alltid har kunnat åka och hämta oss, oavsett tid på dygnet, säger Jonas och tillägger att han har varit i sammanhang där kompisar har fått skämmas

Familjen Forsberg

Maja, 87 år
Maine, 60 år
Eric, 62 år
Jonas, 35 år
Linnéa, 32 år
Emrik, 1 år
Hundarna **Thorsten** och **Thore**

för sina berusade föräldrar. Det har han och Linnéa sluppit.

Hade det varit okej om Linnéa och Jonas hade valt att börja dricka?

– Det hade det väl varit. Men vi hade inte bjudit på alkohol hemma, där går gränsen. Och upp till 18-årsdagen hade

det varit ett definitivt nej! säger Maine och fångar upp barnbarnet Emrik i farten. Pojken har mycket spring i benen och undersöker ivrigt det mesta som kommer i hans väg. Nu får han sitta en stund i mormors mjuka famn.

Kommer han också att bli nykterist?

Linnéa skattar.

– Haha, han kanske blir familjens rebell, vem vet? Men med tanke på att han växer upp i en nykter miljö är väl sannolikheten att han också väljer att avstå alkohol. Men det får framtiden utvisa.

Både Jonas och Linnéa har varit och är engagerade i nykterhetsrörelsen i olika grad. Jonas har haft styrelseuppdrag i UNF och varit kursledare och skidinstruktör, arrangerat nyktra klätterresor och julresor. I dag jobbar han som foto-

graf, bland annat för Sergio Magazine.

Linnéa har suttit i UNFs distriktsstyrelse, varit kursledare, juniorkonsulent i Göteborg och jobbat med biståndsfrågor på Internationella Institutet. I dag är hon direktör på tankesmedjan Fake Free och koordinator för UNFs globala verksamhet. Dessutom är hon grundare av och redaktör för nystartade gratismagasinet Sergio Magazine i Gävle.

Engagemanget inom nykterhetsrörelsen har inneburit att Linnéa och Jonas har fått uppleva mycket. Bland annat resor till fjärran länder. Linnéa var bara 15 år när hon deltog i en gruppresan arrangerad av UNF till Sydafrika.

– Vi vågade släppa iväg henne, eftersom vi visste att hon var i goda händer. Vi har alltid kunnat lita på våra barn och har gett dem mycket frihet, säger Maine.

Det var genom UNF som Linnéas internationella intresse och engagemang väcktes och när hon pluggade på Wendelsberg träffade hon sin man Sergio, som ursprungligen kommer från Nicaragua. Även han är medlem i IOGT-NTO.

Man kan bara konstatera att nykterheten betyder så oändligt mycket mer än en alkoholfri livsstil för familjen Forsberg; gemenskap, sammanhållning, glädje, sociala och yrkesmässiga framgångar – och nya familjemedlemmar.

Emrik spricker upp i ett leende. Så där stort och brett från öra till öra som bara små barn kan. Inte en enda gång under samtalet har han verkat missnöjd. Gammelmormor Maja ler hon också och sträcker än en gång fram fatet med rullränen.

– Här. Ta ett till! ■

"Jag har aldrig känt att alkoholen är något som saknas eller en upplevelse som jag missar."

LINNÉA

HÄR FICK FATEMEH EN ANDRA CHANS

Blå Bandets verksamhet Blå Vägen i Spånga har hjälpt hundratal människor **tillbaka till arbete**. Samtidigt har Blå Vägen betytt mycket för den traditionella föreningsverksamheten.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

När Fatemeh Saydalzadeh kom till Blå Vägens arbetsmarknadsverksamhet i november förra året hade hon inga större förhoppningar om att en dag komma ut i arbete. För tio år sedan skadade hon ryggen och har sedan dess varit sjukskriven och arbetslös. Trots det vill hon inget hellre än att arbeta. Det får hon göra på Blå vägen - men på sina egna villkor. Hon deltar bland annat i syverkstaden och hoppar vid behov in som cirkelledare i bland annat sömnad och friskvård. Och hon stortrivs.

- Jag älskar att vara aktiv och är här dagtid varje dag. Mitt självförtroende har ökat och det känns oerhört tillfredsställande att kunna bidra med sin kunskap. Jag trodde aldrig att det skulle kännas så här bra, säger Fatemeh, som i framtiden hoppas kunna arbeta med pedagogik eller undervisning i någon form. Psykologi är hon också intresserad av och deltar just nu i en studiecirkel på NBV.

Finländaren Kari Hietala jobbar heltid som vaktmästare på Blå Vägen efter 18 års arbetslöshet. Också han känner att han äntligen har hamnat rätt. Dagarna ägnar han åt att städa, bära, byta lampor och annat som behöver fixas.

- Det är bra här! Alla är så snälla och hjälper till, säger han glatt medan han stolt poserar med sin mopp.

"Jag älskar att vara aktiv och är här dagtid varje dag."

FATEMEH SAYDALZADEH

För Fatemeh, Kari och de andra deltagarna på Blå Vägen i Spånga i Stockholm är arbetsmarknadsverksamheten en livlina och en realistisk möjlighet att komma ut i arbete. Mellan 30 och 60 procent av deltagarna får arbete, många av dem i Blå Vägens olika verksamheter. En av dem finns här; ett café öppet för allmänheten två eftermiddagar i veckan. Övriga dagar serveras lunch och fika internt. Här bedrivs också verksamhet i samarbete med Erikshjälpens second handbutik som

ligger vägg i vägg samt verkstäder, som Fatemehs syverkstad och studiecirkel i bland annat friskvård.

Blå vägens arbetsmarknadsverksamhet driver också en städfirma som har lokalvårdsuppdrag hos Svenska Bostäder, Stockholmshem och Botkyrkabyggen i Akalla, Sättra, Skärholmen och Botkyrka. Man driver dessutom bemanningsföretag, systugor, secondhand, caféer, hälsa och rehabilitering och ett hunddagis i Sättra.

Blå vägen får uppdrag från ett 15-tal arbetsförmedlingar och socialtjänsten i Stockholm och kringliggande kommuner.

Fakta. Blåbandrörelsen

Tidningen Blå Bandet startade 1883 och övertogs av Sveriges Blåbandsförbund 1887. Blåbandsiden har dock sitt ursprung 1876 i Amerika genom Francis Murphy. Den första Blåbandsföreningen bildades i Göteborg 1884. Blå Bandets vision är **ett tryggt samhälle fritt från alkohol och andra droger** där alla människor har lika värde.

Affärsiden är att genom professionell arbetsmarknadsverksamhet ge möjlighet till människor som står långt ifrån arbetsmarknaden att känna sig produktiva - antingen genom stöd och råd för att längre fram få en extern anställning, eller genom anställning i kooperativets egna firmor. Genom att ta tillvara människors förmåga och ge dem meningsfulla arbetsuppgifter ökar självförtroendet och chansen att på sikt få en anställning.

Fatemeh Saydalzadeh har kommit på fötter tack vare Blå vägens verksamhet.

FOTO: EVA EKERÖTH

Café Blå Vägen är helt drogfritt och öppet för allmänheten. Här jobbar människor som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Blå Vägen drivs som en ekonomisk förening och är helt hänvisad till försäljning av tjänster och varor för att finansiera sin verksamhet. Två tredjedelar av omsättningen - som ligger på 35 miljoner kronor - kommer från arbetsmarknadstjän-

ter och en tredjedel från sålda varor och tjänster.

Vinsten återinvesteras i verksamheten. – Med vårt lilla överskott väljer vi att anställa ännu fler. I dag har vi cirka 140 anställda och 90 procent av dem var tidi-

Kari Hietala är stolt över sitt jobb som vaktmästare.

gare deltagare, så chansen att få jobb här, när lönebidragsperioden är över, är stor, säger Ulla-Mai Ceder-Lindberg, verksamhetsledare, vars personliga drivkraft att arbeta med detta är glädjen varje gång en deltagare övergår i anställning

Det är fullt med folk i caféet tisdagar, onsdagar och torsdagar.

Verksamhetsansvariga Ulla-Mai Ceder-Lindberg har jobbat inom blåbandsrörelsen sedan mitten av 1990-talet.

och att få träffa så många härliga människor i jobbet.

Hon berättar att Blå Vägen - sprungen ur Spånga Blå Band - har utvecklats från tre anställda 1994 till dagens antal. Från början gällde verksamheten flyktingintroduktion. Ulla-Mai Ceder-Lindberg var en av initiativtagarna.

– Bra, konkret verksamhet är viktigt för att driva en organisation framåt och just det var jag bra på efter att ha arbetat i många år med att driva olika projekt både på fritiden och i ideell och offentlig sektor. Jag sa upp mig från ett fast jobb för att bli flyktingkonsulent i Blå Bandet i början

av 90-talet. Då hade Blå Bandet bara sysslat lite med undervisning i svenska, men fick nu uppdrag att arbeta med flyktingintroduktion av nyanlända flyktingar. Från början fanns det ingen tanke om starta sociala företag, utan drivkraften var att hjälpa flyktingarna den första tiden i Sverige.

År 2000 startade arbetsmarknadsverksamheten och 2002-2007 bedrev föreningen tre olika EU-projekt. 2007 bildades Blå Vägen och sedan dess har verksamheten gett upphov till ett antal sociala bifirmor, däribland Blå Vägen Café i vars lokaler vi befinner oss. Ulla-Mai Ceder-

10 Tips för att starta socialt företag

1. **Bjud upp och bjud upp igen. Marknadsföring och uppvaktning är viktigt** för att komma igång.
2. Ha tillit. Samhället behöver sociala företag – vi fyller en viktig funktion. **Ge och inge förtroende.**
3. Se möjligheterna.
4. **Ta vara på kunskapen** hos de ni möter.
5. Våga ta risker.
6. **Ha koll på pengarna.** Verksamheten ska vara transparent.
7. **Ha bra revisorer** och ha ett nära samarbete med dem.
8. Var realistisk, man kan inte göra allt.
9. Försök att få lönsamhet. Då kan man behålla personal när lönebidraget är slut.
10. **Gör ekonomiska kalkyler. Låt göra framtidsanalyser** av företaget.

Lindberg understryker vikten av att hitta ”mjuka” arbetsplatser med låga trösklar. Alla ska få en chans och alla ska omgäende bli sysselsatta.

– Vi tittar på vad folk kan, vilka behov de har och utgår ifrån det.

Likviditeten är god, vilket är nödvändigt med så många lokaler och så mycket personal.

– Men vi skulle förstås behöva större buffertar, konstaterar Ulla-Mai Ceder-Lindberg.

Deltagarna i Blå Vägens verksamhet måste inte vara nykterister, men måste respektera Blå Bandets nyktra värderingar. Inga starkare drycker serveras, inte ens lättöl. Drogfrihet, integration, jämställdhet och mångfald är självklara byggstenar, liksom ett miljöansvar. Man har en egen ekologisk odling av grönsaker på Håsta Gård och i städverksamheten används miljöbilar.

Blå Vägen har under åren utvecklats till en blomstrande social verksamhet, sida vid sida med mer traditionell föreningsverksamhet. Och det har förstås gjort Blå Bandet välkänt på de platser där de verkar.

– Blå Vägen betyder oerhört mycket för Blå Bandet. Hade vi inte haft denna verksamhet hade vi inte haft lika bra föreningsverksamhet och vi hade inte heller nått ut till lika många, säger Ulla-Mai Ceder-Lindberg. ■

"Vi tittar på vad folk kan, vilka behov de har och utgår ifrån det."

ULLA-MAI CEDER-LINDBERG

NBV söker två nya medarbetare:

Personalchef och Verksamhetsutvecklare

NBV söker till förbundskansliet en personalchef och en verksamhetsutvecklare. Sista ansökningsdag 17 april 2013. Läs mer på www.nbv.se/nyttjobb

NYKTERHETSRORELSENS
BILDNINGSVVERKSAMHET

NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, bedriver folkbildningsverksamhet över hela landet. NBV lägger särskild vikt vid de frågor som berör alkohol och andra droger, folkhälsa, integration och internationella frågor.

Kallelse

Wendelsbergs och Tollares
folkhögskolors förbundsstämmor
hålls, i samband med IOGT-NTO:s
kongress i Borås, den 30 juni 2013,
klockan 8.30.

Motioner skall vara inlämnade till
respektive skolstyrelse
senast den 6 maj 2013

Skolstyrelserna för
Wendelsbergs folkhögskola och
Tollare folkhögskola

– Vara tyst i flera dagar?
– Javisst!

IOGT-NTO medlemmar
kika in på vår hemsida
för medlemserbjudande!

www.peacequiet.se

I stillheten kan du höra ditt hjärta tala

Under de senaste 18 åren har de boende i Hallonbergen sett **en generation förloras i droger**. Roger Oskarsson och Tommy Deogan har sett 28 stycken vänner, bekanta och grannar gå i graven.

TEXT OCH BILD: ERIK ARDELIUS

GENERATIONEN SOM FÖRSVANN

När Roger Oskarsson kommer ut ur Lötsjökapellet och kliver ned för de fyra trappstegen kan han knappt tro att det är sant. Han har precis varit på en väns begravning för 20:e gången, ungefär. Räkningen har han tappat. Framförallt känner han att det är onödigt. Overkligt. Ett par hundra meter från kapellet och allén med hängbjörkarna utan blad syns toppen klart på Hallonbergen, eller toppis, som de kallar stället där de brukade använda droger. Tommy Deogan är också på plats. Peter, som gått bort i en överdos på ett behandlingshem i Uppsala, var hans döde brors bästa vän.

Efter ceremonin väntar Tommy Deogan inte många sekunder innan han går fram till Peters äldsta son i den första vårvärmen och möter hans blick.

– Du vet att pappa alltid finns här och älskar dig, säger han.

Tommy Deogan säger att han inte gråtit blod inne på begravningen. Dödsfallen har slutat överraska. Det som fick Tommy Deogan att knappt kunna svälja under begravningsceremonin var en av småkillarnas rop på sin pappa.

– Det var så uppenbart hur Peter lekte med dem. Hur han brukade gömma sig och hoppa fram. Det var som att de väntade på att han skulle hoppa upp ur kistan, säger Tommy Deogan.

För Peters familj betyder hans bortgång förmodligen allt – i statistiken för

"De väntade på att han skulle hoppa upp ur kistan."

TOMMY DEOGAN

Miliquis eati acit, tendi omias
et aut exerspictiis qui nonet do-
lorum, tecusdam es nos eicipie
nectium volumqui.

drogrelaterade dödsfall: ingenting. Sedan Tommy Deogan och Roger Oskarsson sprang på gatorna i Hallonbergen under början av 90-talet har de drogrelaterade dödsfallen fördubblats. De senaste fem åren har mer än 1 950 personer gått bort i förtid på grund av droger.

Det har gått ett drygt halvår sedan Peters begravning. På Sundbybergs begravningsplats har björkarna både blommat upp och blommat klart. Står man nära kan man se hur några av bladen på de spensliga träden tappat livsfärgen och blivit gula. En kort cykeltur bort, in mot Sumpen centrum, sitter Roger Oskarsson framåtlutad i soffan. Han lyfter med skakande händer upp inramade bilder på de döda vännerna, en efter en. "Danne, Mange, Artur, Jenny och Jenny."

Ramarna skakar som om de låg på en centrifugerande tvättmaskin. Wilsons, en parkisonliknande sjukdom, har lett till att Roger, förutom skakningarna, har talsvårigheter och problem med att tugga och svälja.

Han fortsätter att plocka upp ramarna, som tidigare har prytt hans vägg i sovrummet, på vardagsrumsbordet. 19 stycken.

– Min räddning var att jag träffade min fru, säger han.

Han sätter på en inspelad film med sig själv som ung på tv:n. I filmen, från en fjällresa med poliser, socialarbetare och elva andra ungdomar på glid, blir Roger intervjuad. Han är 17 år gammal, har en Washington redskinskepa på sned på huvudet, knallröda skidbyxor och hängslen.

Reportern frågar något om framtiden. Roger tittar bort, långt förbi kamerallinsen, som att han inte tror på vad han

säger. Han berättar att han ska gifta sig med Madde. Skaffa familj. Skaffa hus och ett bra jobb. Tjäna bra med pengar.

När han ser filmklippet på sig själv ler han så stort att alla drag från Wilsons sjukdom suddas bort i ansiktet. För en sekund ser han ut att vara 17 igen. På filmen säger han att ett liv där man håller på och snor bilar och saker inte är bra. Att det inte är värt det.

– Jag visste vad som var rätt men det hjälpte inte. Det är svårt att bryta, säger han.

Första gången han insåg att droganvändandet var ett problem var när vännen Jonas dog 1996. Han var först att gå bort av alla 70-talister i Hallonbergen. Mellan Jonas dödsfall 1996 och Peters 2012 har ytterligare 26 stycken från samma gator gått bort. Fritidsledaren Lalla Lindholm minns.

Hon har själv tre barn, födda mellan -71 och -76, och kände de flesta som gått bort. Om de inte var klasskamrater spelade de i samma fotbolls- eller hockeylag som hennes killar. Det är barn som lekt i hennes vardagsrum, barn hon haft på fritids och sett springandes på gårdarna i Hallonbergen.

– I Hallonbergen var det inte dina eller mina barn. Det var våra barn, säger hon.

Hon fäster blicken i marken.

– På semestern har man alltid en oro om vem som ska gå bort den här sommaren. Det är otroligt sorgligt.

Riktat man blicken mot framtiden skymtar heller ingen ljusning. I värsta fall väntar dagens generation ett värre öde än 70-talisternas. Enligt Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning,

CAN, är antalet förstagångsvårdade för narkotikaproblem högre än någonsin.

En trappa ned från fritidsgården Hallonet i Hallonbergen centrum står Yussuf Saleh och Mohammed Ayari med telefonerna i högsta hugg, väntandes på en lunchkompis. Båda är fotbollsproffs. Yussuf i Syrianska FC och Mohammed i Holländska Feyenoord. Båda har klarat sig undan drogerna.

– Det är endast på grund av fotbollen som jag inte hamnade där. Samma samhörighet de hittade i drogerna hittade jag i fotbollen, säger Yussuf Saleh.

På begravningsplatsen nedanför Hallonbergen rasslar björklöven i sommarens kanske sista varma vindar. Här vilar Fredrik, Tobias, Peter, Martin, Olof och Dan. Wahib och Minna ligger på Skogskyrkogården, Tony på norra begravningsplatsen i Solna, Omar i Finland.

För att skapa något positivt ur deras dödsfall försöker Roger Oskarsson och Tommy Deogan föra vidare berättelsen om generationen som försvann till de yngre i Hallonbergen.

– Hade de inte dött hade det inte gått att göra det här mot de yngre, säger Tommy Deogan.

Han har också använt sin brors död, Tony Deogan som blev den första i Sverige att dö i huliganrelaterat våld, för att jobba mot huliganism.

Trots alla dödsfall här tror han inte att Sundbybergs mest betryktade område är speciellt.

– Jag tror inte Hallonbergen skiljer sig från någon annan förort i Stockholm, Göteborg eller Malmö, säger han.

Roger Oskarsson har även startat facebooksidan R.I.P. Hallonbergare, Vila i frid Hallonbergare, till minnet av alla som gått vidare.

– Jag skulle vilja spola tillbaka tiden och ta bort drogerna. Det är verkligen sorgligt det som hänt så jag hoppas det ringer en klocka hos 90-talisterna, säger Roger Oskarsson. ■

"Jag skulle vilja spola tillbaka tiden och ta bort drogerna."

ROGER OSKARSSON

Roger Oskarsson.

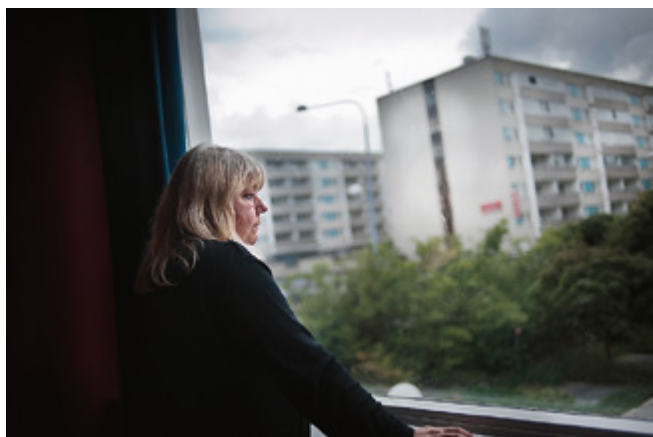

Hallonbergen.

En av de 19 inramade bilderna som suttit på Roger Oskarssons vägg.

Fritidsledaren Lalla Lindholm har själv barn som är födda i början av sjuttio-talet. Hon känner de flesta som gått bort.

"Jag visste vad som var rätt men det hjälpte inte. Det är svårt att bryta", säger Roger Oskarsson.

Yussuf Saleh klarade sig från drogerna tack vare fotbollen.

Folknykterhetens vecka den 6-12 maj!

I år är fokus gemenskap och vad är väl bättre gemenskap än att IOGT-NTO, UNF, Junis och NSF gör aktiviteter tillsammans under just folknykterhetens vecka?

Var med i gemenskapen du också, gå in på iogt.se och påbörja din fest för alla!

IOGT-NTO:s företagsvänner är med och skapar en skönare värld

Att vara företagsvän till IOGT-NTO innebär att företag stödjer vårt arbete för ett nyktrare samhälle, för en skönare värld.

Det här är IOGT-NTO:s företagsvänner

Vill du också synas här med
ditt företags logotyp kontakta
Lizzette Masterson:
lizzette.masterson@iogt.se
eller 0701-90 84 03,
08-672 60 26

BARA ALKOHOLFRITT PÅ ITALIENSK BAR

Går det att driva en alkoholfri bar? Ja, om man räknar förtjänsten på ett annat sätt än i bara pengar. Det visar baren Arcobaleno i Modena i norra Italien, som **lyckats överleva i 30 år** och visat många ungdomar alternativ till drogkulturen.

TEXT OCH FOTO KRISTINA WALLIN

Det är en kall men solig dag och parken utanför baren är full av ungdomar. De står i små grupper och pratar med varandra. De allra flesta hänger runt baren Arcobaleno (Regnbåge).

Det är inte den enda baren i kvarteret. Men det är hit många av tonåringarna vill komma, trots att det finns regler att följa för att få vara här.

Man får inte komma in i baren om man är påverkad av någon typ av drog. Dessutom är det förbjudet att dricka alkoholhaltiga drycker utanför baren. Den som bryter mot reglerna måste ha ett samtal med någon av de socialarbetare som arbetar i organisationen Ceis (Centro Italiano di Solidarietà) som driver baren innan hen får komma tillbaka igen.

– Alla vi vuxna som jobbar här är vana vid att arbeta med drogmissbrukare och ser på en gång om någon druckit alkohol eller rökt hasch, som är den vanligaste drogen bland ungdomarna här. För det mesta står de andra tonåringarna på vår sida när vi ber någon gå iväg, de försvarar barens drogpolitik även om de inte är drogfria när de inte är här. Under samtalet med dem försöker vi förstå vad det är de vill bevisa genom att bryta mot vår drogregel, berättar Daniele Gaiola, som arbetar på Ceis och är ansvarig för barverksamheten.

Att baren ligger just där den ligger i Modenas utkant är inte en händelse. Området har sedan länge varit känt för langning och drogmissbruk. Ceis ville ge ungdomarna ett drogfritt alternativ.

"Vi kan visa att det finns andra sätt att ha kul på än att dricka."

AMIN EL HAUDI

– Jag tycker det är jättebra att Arcobaleno inte serverar alkohol. Då kan vi visa att det finns andra sätt att ha kul på än att bara dricka, säger Amin El Haoudi som arbetar som volontär på baren emellanåt.

Baren organiserar fester, kurser och middagar. Allt helt utan alkohol så klart. Och även om någon klagar över att det

inte går att få ett glas vin till maten, så kommer folk ändå.

– Vi förlorar en massa kunder på att inte sälja alkohol naturligtvis. Till lunch kommer till exempel bara runt 15 kunder. Vi gör stora ekonomiska förluster på baren varje år, men vi har inte öppnat baren för att tjäna pengar utan för att ge hela kvarteret en signal om att det finns alternativ. Dessutom ingår den i ett större

Ungdomarna står i grupper utanför baren och pratar. Det är förbjudet att använda droger och dricka alkohol även utanför baren.

Daniele Gaiola, Amin El Haoudi, Rossana Calcagno, Antonio Galan, Francesca Durante och Annie Cardinale arbetar alla med den alkoholfria baren Arcobaleno på olika sätt.

projekt mot alla typer av droger, och därför ligger vinsten i att lära ungdomarna en annan livsstil, förklarar Daniele Gaiola.

Kommunen låter Ceis använda lokaler-
na gratis, men för att få in lite extra peng-
ar hyr de ut den stora salen som ligger i
anslutning till baren. Där finns annars
lite spel för ungdomarna, men ingen får
komma in där om hen inte är medlem i
föreningen som skapades tillsammans

med baren. För att bli medlem måste man
skriva under reglerna som gäller.

Det finns en enda betald anställd, Annie
Cardinale. Även hon har erfarenhet av
drogmissbruk, och vet hur hon ska ta ung-
domarna.

– Arbeta här är ofta oerhört tröttande,
men samtidigt finns det många av ungdo-
marna som verkligen kan ge mig energi.
Det är en så fantastisk känsla när du träf-
far någon av tonåringarna som varit här
i baren och ser att de hamnat rätt i livet,
konstaterar hon.

– Baren gör i alla fall att en stor del av
tonåringarna är inte påverkade innan
vi stänger klockan 19, även om vi vet att
mer än hälften av dem använder hasch
regelbundet. Många av dem vill inte alls
gå när jag måste stänga, för här känner de
sig skyddade och vet att någon verkligen
lyssnar på dem.

I övrigt bygger hela verksamheten på
oavlönade volontärer. Några av dem är
äldre människor, som tillbringar några
timmar varje vecka i baren. Andra är ung-
domar som har problem hemma eller i
skolan, och behöver göra något annat en
period.

ibland låter Ceis dem som är på väg ut

ur ett missbruk arbeta i baren för att ge
dem en jobbstart i deras nya liv. Det finns
även ungdomar som gör frivillig samhälls-
tjänst hos Ceis.

Medan vi pratar börjar baren fyllas upp
av tonåringar som dricker juice, läske-
drycker och äter lite chips. Någon köper
en smörgås till mellanmål.

– Det gäller att vara elastisk. Ingen av
dessa ungdomar har mycket pengar. Om
de inte har hela summan kan det ibland
hända att jag ger dem rabatt. Man får gå
mycket på känsla, säger Annie och ler.

Utanför står några äldre ungdomar
och skrattar åt något skämt. De kommer
inte hit varje dag, men är tacksamma för
att baren finns.

– För mig var det en oas under min
stormiga tonårstid. Om jag nu är helt
drogfri, har ett bra jobb och en underbar
tjej är det mycket barens förtjänst fak-
tiskt, säger en av dem.

De andra nickar instämmande.

– Ibland tyckte jag att de var jättejob-
biga med sina drogregler, men samtidigt
visste jag innerst inne att det var en bra
grej. Och vi kommer fortfarande gärna
hit, vi trivs här helt enkelt, fyller en annan
kille i. ■

Den alkoholfria baren Arcobaleno ligger i en park om är känd för langning och drogmissbruk.

TRIVSEL ÖVER GRÄNSERNA

After work på Nordengården är otvunget, spontant och trevligt.

Här möts man över generations- och föreningsgränserna.

Och äter pannkakor i stora lass.

TEXT OCH FOTO **PIERRE ANDERSSON**

– **Har du tid en stund?** Jag har en historia att berätta.

Vi sätter oss vid ett av borden. Ett sådant bord som finns i varje föreningslokal, yta av bok, enkelt att fälla ihop. Stolarna är lika praktiska, stapelbara. På borden plastblommor. I hörnet en ljudanläggning, i andra ändan av rummet ett antikt skåp med protokollsböcker och gamla kaffekoppar med IOGT-emblem.

Han berättar ivrigt.

– Jo, du förstår, jag har ägnat mig lite åt släktforskning. Och det visar sig att en av mina släktingar var med Sven Hedin i Asien!

Per Liljeström och fyllde 80 för inte så länge sedan. Vi pratar länge, om allt ifrån

släktforskning och resor i världen till vårt gemensamma intresse fotografi.

– Jaha, du har en fast 40/2,8? Titta här ska du se vad jag har till min Nikon, säger han och tar upp en modern digital systemkamera.

Platsen är Nordengården, inte så långt från Olskroken i Göteborg. Ett gammalt församlingshem som nu ägs av IOGT-NTO:s Göteborgskrets. Det är onsdag eftermiddag och distriktet arrangerar årets första after work. Eller familjekväll som man också kallar det.

Per Liljeström är först på plats, tillsammans med paret Erik och Marianne Andersson. De dyker upp prick klockan fyra på eftermiddagen.

– Vi går på allt, säger Erik Andersson och ler. När vi får programböckerna för Göteborgs- och Älvsborgs distrikt går vi igenom dem och prickar för allt som ser intressant ut. Man lever endast en gång.

Efter ett par timmar har ytterligare några dykt upp. En är Marcus Olsson som kommer direkt från skolan. Han pluggar textilkonst på Högskolan för design och konsthantverk.

– Jag var så hungrig och vet att det brukar finnas mat på de här tillställningarna. Annars skulle det nog vara svårt att få hit mig, säger han och skrattar.

Men det visar sig snart att det inte bara är maten som driver Marcus Olsson till

Anders Norell, Ellen Eklund och kvällens kock Daniel Mostafa.

Per Liljeström

Marcus Olsson vill starta nykter klubb.

"Vi känner att det saknas alkoholfria mötesplatser."

MARCUS OLSSON

Nordengården den här kvällen. Han har nyligen varit med och bildat en ny förening i distriktet och eftersom programpunkten för kvällen handlar om olika sätt att söka projektstöd passar det bra.

– Vi är några stycken, fem UNF:are och fem IOGT-NTO:are, som tänker försöka starta en nykter klubb i Göteborg, lite som klubb Sobeer i Stockholm. Just nu håller vi på att titta på lokaler och spika datum.

– Vi känner att det saknas alkoholfria mötesplatser på helgkvällarna i den här stan, det borde verkligen finnas. Och alla ska vara välkomna, det är inte nya medlemmar vi söker i första hand med det här projektet.

Mitt emot Marcus sitter Anders Norell. Han har varit medlem i IOGT-NTO i nio år, men har aldrig varit särskilt aktiv i föreningsverksamheten.

– Jag gick på några möten när jag precis blivit medlem, men där var mest folk i 70-årsåldern som hade varit medlemmar i hela sina liv. Det här ligger betydligt närmare mig.

Medlemmar som Anders är en av anledningarna till att distriktet började köra after work förra året. Otvingna tillställningar dit man kan dyka upp efter jobbet. Ta med familjen om man vill. Ingen för-

Erik Andersson

handsanmälan är nödvändig. Tanken är delvis att locka medlemmar som inte deltar i den vanliga föreningsverksamheten. Men man välkomnar också den som inte är medlem ännu.

– Jag tror att vi går mot en ny typ av föreningsverksamhet, säger Ellen Eklund, distriktskonsulent och en av dem som organiserar träffarna. Tidigare var en förening väldigt knutet till ett visst geografiskt område, nu blir det vanligare att man istället går samman kring ett visst intresse.

Kvällens träff är den femte i ordningen. Resultatet har varit blandat, någon gång har det varit gles med folk, andra gånger näst intill fullsatt.

– När vi hade pannkakskväll var vi över 30 personer. Vi fick gå ut och panikhandla mitt i, pannkakssmeten tog slut.

Idén kom från distriktsstyrelsen men genomförandet står de båda anställda konsulenterna för. Ellen Eklund ser utrymme för utveckling.

– Jag skulle gärna vilja få ihop en arrangörsgrupp så att vi blir några stycken. Och så skulle jag gärna se ett tätare samarbete med Junis så att vi får hit fler barnfamiljer. Kanske kan vi gå ut mer i området runt Nordengården också. ■

Fakta. Göteborgs distrikt

Antal medlemmar: 1 246
Omsättning: 1 088 289 kr

Tack för resan!

De senaste två åren har vi på **Accent** besökt alla landets IOGT-NTO-distrikt.

Resultatet har ni kunnat se i den här serien: Sverigeresan.

Ett av Accents viktigaste uppdrag är att spegla det som händer ute i IOGT-NTO-landet. Det är en svår uppgift och jag önskar ofta att vi kunde göra ännu mer än vi gör – det händer så mycket som är värt att uppmärksamma.

Vi har skrivit om allt från paintboll i Katrineholmsskogarna till politikerträff i Örnsköldsvik och fossilvandring på Gotland. IOGT-NTO:s verksamhet är minst sagt brokig och bred.

Vi inledde med att besöka Borensberg i Östergötland i nummer 6/2011. Då var

distriktets värvarteam på plats för att peppa för-
eningsmedlemmarna att
värva mer. Två nummer
senare var vi i Örebro, på
klassiska Café Skogen.
Där pågick porslinsut-
ställning. I Växjö ham-

nade vi på en barnkala som arrangerades tillsammans med Junis.

Sverigeresan har förhoppningsvis inspirerat. För oss på redaktionen har det också varit **en fantastisk möjlighet** att komma ut och träffa er som läser och få ta del av er vardag ute i verksamheten.

Accent är medlemmarnas tidning. Det är viktigt för oss som gör tidningen och jag vet att känslan av ägandeskap är stark bland många av våra läsare. Vi försöker göra tidningen just ur medlemmens perspektiv – inte förbundsledningens eller kansliets – och då är det livsviktigt att vi då och då får träffa er.

Så – tack för resan!

PIERRE ANDERSSON
CHEFREDAKTÖR

Mats Jönsson, 53, har hittat tillbaka till punken.

Mats Jönsson

”Nu är det fullt ös”

Musikern Mats Jönsson är inte bara nationell musiksamordnare på NBV, utan också sångare i punkbandet *Attentat*. I februari kom deras nya skiva. Nu drar de ut på turné.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO MATHIAS LÖVSTRÖM

När Mats Jönsson för första gången hörde punk blev han helt knockad. Då var han en rockälskande tonåring som inte hade en tanke på att han resten av sitt liv skulle komma att syssla med musik. Året var 1977.

– Jag fick en aha-upplevelse och tänkte att det här kan jag ju göra själv! Jag började spela bas och drog ihop ett gäng killar som också ville spela och i augusti 1978 bildade vi Attentat, säger Mats, som efter ett tag övergick till att bara sjunga.

Efter några månader stod bandet på scen inför ett fullsatt Sprängkullen i Göteborg på en festival under parollen ”Mot elitkultur”. Succén var ett faktum.

– Punken exploderade i Sverige vid den tidpunkten och vi drogs med i vågen. Efter den första festivalspelningen hade vi plötsligt fans och blev ett band att räkna med, berättar Mats.

Punken var en undergroundrörelse som behandlade vardagsnära och tuffa ämnen som arbetslöshet och utanförskap och det tilltalade en stor och ung publik. För Attentat gick karriären på räls. Så höll det på fram till 1986 då bandet upplöstes.

Fakta

Namn: Mats Jönsson

Ålder: 53

Familj: fru och två vuxna söner

Bor: i Göteborg

Gör: Nationell musiksamordnare för studieförbundet NBV, sångare och låtskrivare i punkbandet Attentat

Mellan 1986 och 2010 spelade de sporadiskt, men officiellt var Attentat historia. Men så kom ett samtal från musikfestivalen Peace&Love.

– Skulle ni kunna tänka er att återförenas? Vi snackade ihop oss och beslutade oss för att tacka ja. När vi hade gjort spelningen kände jag att jag ju har det i mig, att jag har tid och lust att hålla på med detta. Barren är vuxna, så varför inte? säger Mats.

Sedan bandet lades ner på åttiotalet har han bland annat varit fotbollstränare och jobbat i skivbutik. 2005 fick han tips om att NBV sökte en musikkonsulent på lokal nivå. Han sökte jobbet och fick det.

– Jag trivs, det är otroligt spännande. Numera är jag dessutom nationell musiksamordnare för NBV. Jag har bland annat instiftat en årlig landsomfattande turné för NBV-band och tagit fram både studiematerial och en utbildning för cirkelledarna i de band vi har i vår verksamhet, säger han.

Den 6 februari kom nya plattan ”Fy fan” ut. Låtarna är fortfarande arga, men kanske på ett annat sätt än då när bandet var ungt och grönt.

– Vi är fortfarande emot orättvisor, utanförskap och den alltmer påtagliga miljöförstörelsen som hotar vår planet, men i dag är jag bättre på att formulera mig, säger Mats som skriver nittio procent av texterna.

Att döma av de nya framgångarna älskar publiken musiken. 9 mars startade turnén som kommer att fortsätta hela sommaren och hösten. Den 10 mars hade dokumentärfilmen ”Glöden slocknar aldrig – filmen om Attentat” premiär.

– Vi har absolut en framtid. I publiken har vi alltifrån femtonåringar till gubbar i vår egen ålder. Det känns stort. Så vi kör detta året och sedan får vi se. Men så länge vi har spelglädjen är det bara att ösa på. Det är så oerhört roligt när det går bra, när man får respons. Att stå på scenen är en riktig egokick för mig. Då är det 100 procent fokus som gäller! ■

”Numera är jag dessutom nationell musiksamordnare för NBV.”

MATS JÖNSSON

HALLÅ DÄR!

Peter Magnusson

Aktuell i Rock of Ages på Chinateatern

Varför är du med i musikal?

– Varför inte? Jag gillar utmaningar och detta var något helt nytt för mig. Att ingå i en sådan här stor ensemble och att få sjunga och dansa. Det har jag aldrig gjort förut.

Vilken har varit din största utmaning?

– Helt klart dansen. Jag är verkligen en värdelös dansare, jag har haft jättesvårt att lära mig stegen. Det som tar någon timme för ett proffs, tar en månad för mig. Men jag jobbar på det och jag tror att det sitter nu. Jag menar, vem vill inte lära sig att sjunga och dansa? Det är ju så himla kul! Sången fungerar däremot hyfsat.

Hur ser ditt förhållande ut till 80-talsmusiken i föreställningen?

– Äsch, jag hade väl någon affisch med Kiss på väggen i

pojkrummet bara för att det var ballt. Men i själva verket hade jag noll koll på den tiden. Jag har aldrig varit jätteintresserad av musik. I dag är jag allätare som lyssnar på det mesta som är bra, som folk är mest. Jag lyssnar på allt ifrån Eagles till Eva

Cassidy. Men jag älskar låtarna i "Rock of Ages"!

Var hittar du inspiration som komiker?

– Jag har nog inga komikeridoler som jag inspireras av, utan gillar att iaktta och tjuvlyssna på folk. Ofta hittar man det mest dråpliga och skruvade i vardagen om man bara är lyhörd.

Vad har du för framtidsplaner?

– Just nu ligger ju allt fokus på Rock of Ages. Men framöver blir det fler filmer. Och så har jag en del hemliga projekt på gång, men dem vill jag inte berätta om!

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Personligt om alkoholmissbruk

Med nya ögon
Jan Johansen och
Colette van Luik
Norstedts

BOK Artisten och sångaren Jan Johansen slog igenom stort när han vann Melodifestivalen 1995 med låten "Se på mig". Över en natt blev han superkänd och med kändisskapet kom festandet och de sena nätterna. Snart var han fast i ett missbruk, där alkoholen blev ett sätt att varva ner och känna sig på topp. För i grund och botten var Jan en ganska osäker person som strävade efter att vara den coolaste killen i gänget. Han tyckte att

han blev en bättre och roligare artist med vin i kroppen. Men så var det naturligtvis inte. Han testade även kokain och bedrog sin dåvarande flickvän. Livet lekte, tyckte han. Men så träffade han Pia, blev pappa och med familjen kom vändpunkten. I dag är Jan Johansen nykter och har fått ett helt annat perspektiv

på 90-talets hejdlösa festande. "Med nya ögon" är en lättläst och bitvis intressant självbiografi, inte minst för alla inblickar i artistlivets alla baksidor. Publiken ser glittret och glamour, men bortom rampljuset kan artistlivet vara både hårt och cyniskt.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

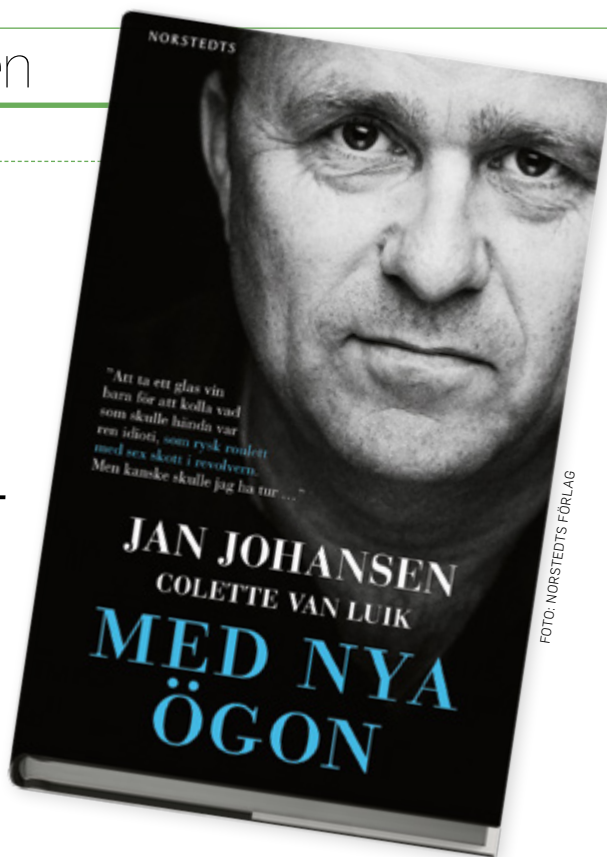

FOTO: NORSTEDTS FÖRLAG

BOK

Otäckt om Atlantseglats

Gale
Karl Eder
Natur&Kultur

BOK Svenske Daniel svarar på en annons om en seglats över Atlanten och sammanstrålar med den övriga besättningen på Kanarieöarna; det irländska, nygifta paret Gale och Devon - som äger båten - samt Mathias. Båten är liten, men till en början verkar allt bra. Gale och Devon är sympatiska och Daniel ser fram emot tre veckor till sjöss med sina nyfunna vänner. Han har i all hast lämnat

FOTO: NATUR & KULTUR

en häftig storm. Efter den är det som att stämningen sakta förändras ombord. Det är små, knappt märkbara förskjutningar som till sist blir lika hotfulla som molnen som tornar upp sig. Gale

en bruten relation i Göteborg och behöver den här resan för att hitta sig själv igen. Seglatsen inleds med

och Devon, som tänkt sig seglatsen som sin bröllopsresa, verkar inte särskilt lyckliga. Stämningen mellan dem är spänd och så småningom vänds deras irritation mot Daniel och Mathias. Fyra omaka personer ombord på en liten båt mitt ute på Atlanten. De måste försöka samsas. Men vad händer när någon eller några av dem inte längre vill? Det här är en spännande lite bok, med en krypande känsla av skräck. Enkelheten och det avskalade språket är dess styrka och behållning.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: MATS BÄCKER

FILM

Hjärtskärande om tsunamin

FILM *The Impossible*
Amerikansk/spansk film
med Naomi Watts och
Ewan McGregor

FILM När Henry och Maria reser till Thailand för att fira jul med sina tre söner anar de inte traumat de snart kommer att ställas inför. På annandagen 2004 sveper tsunamin in över Khao Lak och den semesteranläggning som familjen bor på. Maria och äldste sonen Lucas klarar livhanken, hittar varandra i vattenmassorna och blir så småningom räddade och förda till sjukhus. Maria är svårt skadad och övertygad om att resten av familjen inte längre finns i livet. För Lucas skull kämpar hon för att överleva, men förhållandena på sjukhuset är så kaotiska att det är tveksamt om hon ska klara sig. Det krävs starka nerver för att orka se den här filmen, som har så starka, hjärtskärande

FOTO: NORDISK FILM

scener att man nästan går sönder. Lucas sköra beslutsamhet som balanserar på kanten till avgrunden - tänk om mamma dör? Då blir han ensam kvar i detta inferno av skador och död. Det är oavbruttet spännande, välspelat, gripande

och ofattbart att ta in att det här faktiskt har hänt på riktigt. Filmen bygger på en verklig familjs öde. Ett öde som tragiskt nog delas av tusentals andra människor, många av dem svenskar.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Mera tårar i Gardells tvåa

BOOK 2. *Sjukdomen*
Jonas Gardell
Norstedts

BOOK Så var den här, del två av Gardells trilogi om offren för AIDS. Språket flyter förunderligt lätt och det känns fint att få fortsätta bekantskapen med Rasmus och Benjamin, som vi lärde känna i första boken. Liksom med Reine och den slagfärdige Paul. Men det är svårt att se något driv framåt i den här delen. Boken känns som en förlängning av den förra, ingenting nytt tillförs. Det är mera Rasmus och Benjamin och mera av deras föräldrar och uppväxtår i torftiga miljöer. Intressant och gripande förvisso, men det känns i längden en smula tröttsamt

att läsa samma omtagningar med Gardells predikande berättarröst. Kanske grumlas min läsupplevelse av att böckerna har filmatiserats och visats på teve. Det känns som att jag redan har sett det jag nu läser om. Alltså kommer ingenting som en över-

raskning. Gardell är skicklig och "Torka aldrig tårar utan handskar" är viktig och bra. Men jag sällar mig inte till hyllningskören som vill utnämna dessa verk till det bästa som har skrivits de senaste decennierna.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

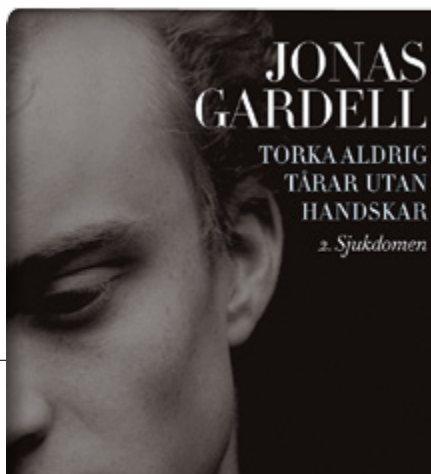

FOTO: NORSTEDTS FÖRLAG

MISSA INTE!

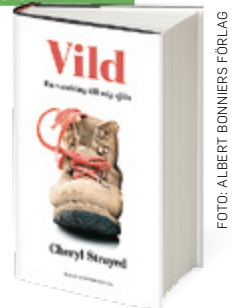

FOTO: ALBERT BONNIERS FÖRLAG

1 BOK "Vild" (Albert Bonniers Förlag) av Cheryl Strayed. När Cheryl är 22 dör hennes mamma och hon börjar leva ett destruktivt liv med droger, otrohet och ångest. En dag får hon en idé. Att ge sig ut på en vandring längs USAs västkust. Vandringen blir livsavgörande för Cheryl.

2 TEATER Arja Sajonmaa "Den hemliga stranden" på turné med Riksteatern.

Det blir en musikalisk resa och en spännande skildring om att finna sitt liv och våga leva sin dröm. Föreställningen tar sin avstamp i mötet med den grekiske världsstjärnan Mikis Theodorakis som på 70-talet erbjöd Arja att följa med på världsturné.

Mötet mellan Arja och Mikis Theodorakis.

FOTO: KSF MEDIA

3 HUMOR Marika Carlssons fantastiska ståuppföreställning "En negers uppväxt". Om vardagsrasism och om hur det är växa upp som svart

i Möns-terås och Lund levererat med så mycket värme att det känns som att man har blivit

inbjuden till hennes vardagsrum. Spetsigt, fyndigt, politiskt och mycket tänkvärt. Turné i Sverige under mars och april.

FOTO: ROA PRODUKTION

Tollare söker

Biträdande rektor till Tollare folkhögskola

Tollare söker en person som är en god ledare och gärna har erfarenhet av folkhögskoleverksamhet.

Du är budgetansvarig för den pedagogiska verksamheten. Du är direkt underställd rektor och ska i samarbete med rektor ansvara för medarbetarsamtal, lönesättning och ledigheter för den pedagogiska personalen. Du kommer att vara pedagogisk ledare och bl. a. ansvara för schemaläggning, tjänstefördelning, kvalitetsarbete och antagningsarbete.

Vi vill att du har förmåga att motivera och utveckla nya arbetssätt som inspirerar till öppenhet, delaktighet och ansvarstagande. Du kan finna givande former för en fortlöpande dialog med medarbetarna.

Du ska vara kommunikativ, lyssnande och kunna lösa konflikter på ett konstruktivt sätt.

Kvalifikationer

Vi ser gärna att du har tidigare erfarenhet av ledande befattning. Noggrann och flexibel.

Erfarenhet av marknadsföring och sociala medier är en merit. Du kan skapa engagemang och delaktighet. Hög social kompetens. Pedagogisk utbildning, och gärna utbildning inom HR-området.

Om Tollare

Tollare har IOGT-NTO som huvudman och du ska dela huvudmannens värderingar. Hos oss studerar över 250 personer i olika åldrar och med olika bakgrunder på våra långkurser och distanskurser.

Vi gör även ett stort antal kortkurser, samverkanskurser och konferenser. Tollare genomströmmas varje år av ca 10000 personer som deltar i någon form av aktivitet här. Ett 50-tal deltagare bor på vårt internat.

Tollare folkhögskola ligger naturskönt beläget ca 20 min från Slussen i Stockholms skärgård

För att få en bra bild av skolans verksamhet, klicka dig gärna igenom skolans hemsida

www.tollare.org

Tjänsten är en tillsvidareanställning med oreglerad arbetstid. Vi tillämpar individuell lönesättning.

Ansökan skickas till anderss14@yahoo.se eller anders.svensson@tollare.org

Sista ansökningsdag 14 april 2013.

Tillträde 1 juli 2013 eller enligt överenskommelse.

Information om tjänsten lämnas av rektor Anders Svensson på telefon 0703 277877.

Varmt välkommen med din ansökan!

Lis-Britt Brorsson

NAMN:
LIS-BRITT BRORSSON
ÅLDER: 47
FAMILJ: 4 BARN,
1 BARNBARN
SAMT MAKEN HANS
BOR: I BYN MORJHULT
UTANFÖR BORÅS
MEDELM SEDAN:
JANUARI 2013

Hur länge har du varit medlem?

– Sedan den 19 januari i år. Goda vänner till familjen är medlemmar i IOGT-NTO och en kväll när vi hade bjudit över dem på middag frågade de om jag och maken ville bli medlemmar. Vi svarade ja direkt. Vi dricker ändå inte, så för oss var det inget dramatiskt beslut att bli medlemmar.

Hur länge har du varit nykterist?

– Sedan sena tonåren faktiskt. Jag provade att dricka lite som ung, men jag fick barn redan som 18-åring och efter det blev jag i princip helnykterist. När barnen var halvvuxna behövde de skjuts till aktiviteter och när de blev tonåringar behövde man hämta dem ibland. Det kändes aldrig som läge att dricka alkohol och jag tycker inte ens att det är gott. Det finns ju så mycket annat man kan dricka. Mina föräldrar drack inte heller, så för mig känns det naturligt att avstå. Jag ser faktiskt bara nackdelar med alkohol.

Vilka förväntningar har du på medlemskapet?

– Främst vill jag vara medlem för att stödja en god sak och visa min solidaritet med dem som inte dricker. Men om något spännande dyker upp kan jag gott tänka mig att engagera mig i en lokalförening. Jag är teaterintresserad, så något sådant sammanhang skulle jag gärna ställa upp i. Dessutom har jag lite anknytning till IOGT-NTO i Töllsjö. Min farfars bror var med och startade föreningen, som nu fyller 100 år.

Har du något annat föreningsengagemang?

– Ja, jag är ordförande i Morjhults byalag. Vi har tagit på oss att bevara den gamla skolbyggnaden från 1891 genom att arrangera en rad verksamheter. Vi har bland annat caféträffar på sommaren, tipspromenader, filmvisningar och en julbasar. Skolan är ett kulturminnesmärke som vi värnar om här i byn.

Var du gör du annars?

– Jag och maken driver sedan tre år ett eget företag inom lackering. Jag har hand om administrationen och Hans är ute på golvet. Vi stortrivs och har visioner för vårt företag.

I sommar är det kongress i Borås. Ska du gå?

– Oj, jag visste inte ens att det var kongress. Och att det var så nära som i Borås. Ja, varför inte? Det skulle vara både spännande och intressant.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

FOTO **JOSEFIN BERGQVIST**

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

"Mina föräldrar drack
inte så för mig känns det
naturligt att avstå."

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Bra att Cancerfonden tar upp alkohol

Säkrast är att inte dricka alls

Häromdagen fick jag anledning att tänka "äntligen", och kände att Sverige nu är på gång inom ett område där vi legat hopplöst efter. Våra grannar – som danskarna – har varit betydligt bättre: Det handlar om att på allvar lyfta kopplingen alkohol-cancer.

När Cancerfondens årliga rapport nu släpptes fanns det för första gången med ett rejält avsnitt om sambanden mellan alkohol och cancer. Rapporten visar bland annat att alkohol ligger bakom vart tionde cancerfall bland svenska män. Det handlar om minst 4 000 personer.

Det har stor betydelse att Cancerfonden nu – bättre sent än aldrig – verkligen på allvar uppmärksammar relationen mellan alkohol och cancer. När man så ofta kan läsa om hur nyttigt det är med ett glas vin så behövs tunga organisationer som just Cancerfonden, som på ett

trovärdigt sätt kan balansera bilden. Även "ett glas vin till maten" kan i längden få konsekvenser. Det behövs inget missbruk, eller ens riskbruk, för att cancerrisken ska öka. När det gäller bröstcancer t ex, så ökar den redan vid ett glas per dag och växer successivt med ökat intag. Det finns alltså ingen "säker" alkoholkonsumtion med avseende på cancerrisk. Den man som dricker mer än två glas alkoholdryck per dag och den kvinna som dricker mer än ett glas per dag har en förhöjd risk att drabbas av cancer, enligt rapporten. Det är främst etanolen som är boven i dramat. När det bryts ner bildas cancerframkallande ämnen. Men det finns även andra cancerogena ämnen i alkohol.

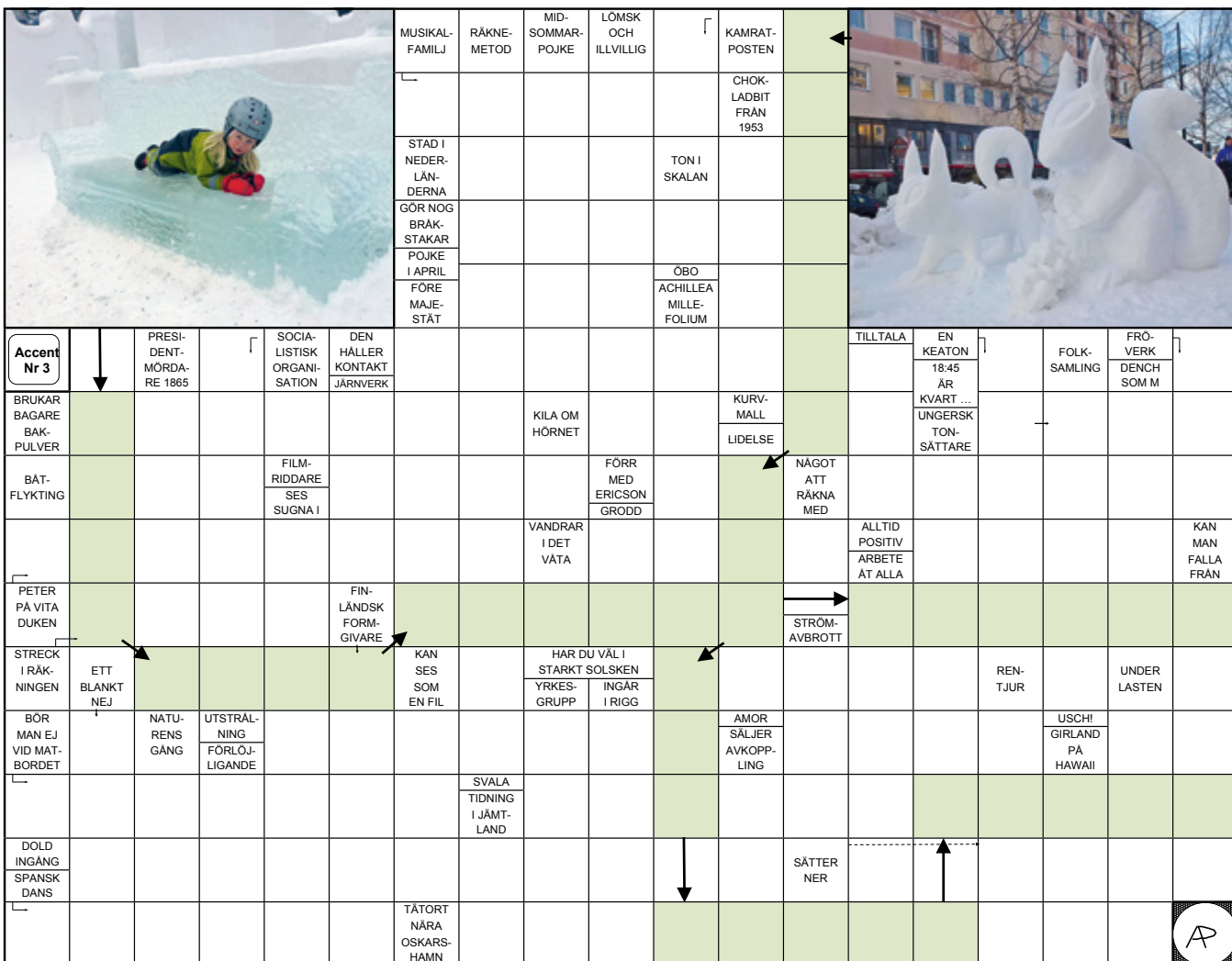
Kunskapen om sambanden mellan alkohol och cancer bland allmänheten är fortfarande låg. Därför behöver IOGT-NTO draghjälp när det gäller att sprida kunskap och skapa debatt.

Trots att en stor del av världens befolkning inte alls dricker alkoholhaltiga drycker, har forskare beräknat att cirka 5 procent av alla dödsfall i cancer, globalt sett, orsakas av alkohol.

Vilken dryck man väljer – öl, vin eller starksprit – verkar inte heller spela någon roll. Det är mängden alkohol som är avgörande.

Säkrast är att inte dricka alkohol alls. Dessutom är det ju så mycket annat i tillvaron som blir roligare och bättre när man är nykter – busa med barn, köra bil fort, dansa, spela schack, åka skidor, fiska, ha sex. Det finns många uppsidor med att fylla livet – med annat än alkohol.

Anna Carlstedt

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därnäst har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 25 april 2013. Märk kuvertet Kryss 3/2013.

NAMN _____

ADDRESS

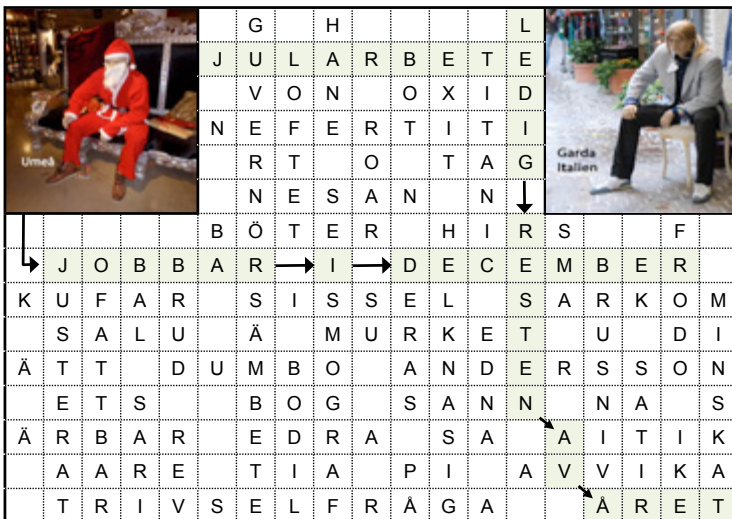
POSTADDRESS

VINNARE NR 1 2013

Första pris, sex Tjugan-lotter vinner **Birgitta Asp-Kleinhappel**, Karlstad.

Två Tjugan-lotter var vinner **Eva Johansson**, Arvidsjaur, **Gunilla Wallenberg**, Vaggeryd, **Kerstin Bjers**, Älvesta, **Jan Malmkvist**, Växjö, **Per-Gunnar Svensson**, Fors, **Britt-Marie Ljunggren**, Fagersta, **Stig Bengtsson**, Halmstad, **Yvonne Samuelsson**, Malmö, **Jan Rehnmärk**, Piteå, **Rolf Carlsson**, Jönköping. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 1 2013

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

HUR STOR PLATS TAR ALKOHOLEN PÅ DIN ARBETSPLATS?

Det är namnet på vårt nya material som riktar sig till arbetsplatser. Tanken med det här häftet är att lyfta frågor kring alkohol. På några år har alkoholen blivit vanligt förekommande i många arbetsrelaterade sammanhang. Sammanhang där det tidigare var självklart att alkohol inte förekom. Vad innebär det? Vad ger det för signaler – till anställda, kunder, allmänhet?

Många arbetsplatser har en policy kring alkohol och narkotika. Om det inte finns en policy på arbetsplatsen kan häftet förhoppningsvis vara

en hjälp i arbetet med att ta fram en. Vår tanke är att ämnena vi tar upp bjuder in till samtal och diskussion om vilken roll alkoholen spelar när man träffas formellt och informellt i arbetsgruppen, på personalaktiviteter, kundevenemang, konferenser med mera. Vill du veta mer om materialet kan du kontakta Helena Bergkvist, 08-672 60 18 eller helena.bergkvist@iogt.se

TÄNK OM 2013

Vi har fått glädjande besked från Statens folkhälsoinstitut att arbetet med TÄNK OM kommer fortsätta 2013.

Det övergripande målet för TÄNK OM är att minska tillgängligheten av alkohol för tonåringar genom att få tonårsföräldrar att:

- Förstå riskerna med en tidig alkoholdebut.
- Inse vikten av tydlig gränssättning, normer och värderingar kring alkohol.
- Aktivt avstå från att köpa ut alkohol till ungdomar under 20 år
- Känna till att tonåringar främst får alkohol från kompisar och kompisars syskon, men även från egna syskon

Ta gärna kontakt med lokala samordnare för att planera gemensamma aktiviteter under året.

Vi har material i form av flygblad, broschyrer, dekal, affischer och buttons med de nationella avsändarna Statens folkhälsoinstitut, Polisen, Systembolaget och IOGT-NTO.

Materialet är kostnadsfritt och kan beställas av Helena Bergkvist, 08-672 60 18 eller helena.bergkvist@iogt.se.

PARTIPOLITISKA NÄTVERKET GOES FACEBOOK!

I ett försök att ge fler yrkes-/fritidspolitiker med medlemskap i IOGT-NTO möjlighet att diskutera och utbyta erfarenheter från det partipolitiska fältet, främst vad gäller alkoholpolitik, öppnar vi nu upp en ny Facebookgrupp.

För dig som har ett politiskt uppdrag och vill möta medlemmar i ett nytt forum, maila bo.hogstedt@iogt.se för att få mer information om hur du ansluter dig.

BLI ETT IQ-PROJEKT!

Har ni ett bra, lokalt, förebyggande projekt? Då kan ni ansöka om att bli ett IQ-projekt. IQ arbetar för att minska alkoholkonsumtionen och IQ-projekt

är ett sätt av visa upp goda initiativ och att inspirera andra! Blir ert arbete ett IQ-projekt marknadsförs det i olika sammanhang och kan både bidra till att ni syns medialt och lättare

får kontakt med möjliga samarbetspartners som kommuner eller andra organisationer. Det kostar ingenting att bli ett IQ-projekt och ansökan görs på www.iq.se.

NU KAN DU BETALA DIN MEDLEMSAVGIFT MED KORT

Har du inte betalat din medlemsavgift än? Nu har du möjlighet att göra det med betalkort (VISA eller Mastercard) direkt på webben. Gå in på iogt.se och betala redan idag.

Har du frågor rörande din medlemsavgift eller betalning?

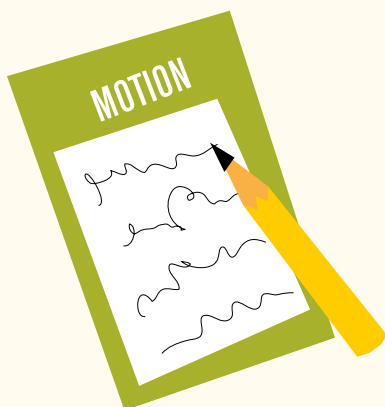
Kontakta Medlemsservice 08-672 60 38 eller medlemsservice@iogt.se.

VILL DU SYNAS I VÅR? BESTÄLL VÄRVARMATERIAL!

Vi har bra värvarmaterial som gör det lättare att synas. Du kan beställa värvarvisitkort, värvarfoldern "Häng med oss!" eller en värvardisk från IOGT-NTO. På iogt.se och under fliken "Webshop" hittar du aktuellt värvarmaterial.

Tänk på att beställa det du behöver i tid så att vi hinner skicka materialet till dig och din förening.

DAGS ATT HÖJA DIN RÖST – SENAST 17 APRIL!

Har du, din förening eller ditt distrikt ett förslag på något som du/ni vill att IOGT-NTO ska göra, eller om det är något som ska förändras? Skriv en motion till IOGT-NTO:s kongress, 26-30 juni i Borås! På iogt.se finns information om hur du skriver en motion och vad en sådan ska innehålla.

Om du redan nu har en färdig motion, skicka den senast 17 april med ett mail till: motion@iogt.se eller med den vanliga posten till: IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 STOCKHOLM

VÄRLDENS BARN

Kom ihåg att boka in en insamlingsdag för Världens Barn i oktober! Kulmen för den stora riksinsamlingen sker i år den 5 och 12 oktober. Målet är att få 45 000 frivilliga som tillsammans hjälps åt att samla in pengar till Världens Barn. Världens Barn drivs av Radiohjälpen i samarbete med 21 organisationer, varav IOGT-NTO-rörelsen är en av dem. Vårt deltagande i Världens Barn ger oss möjlighet att utveckla och driva en rad projekt runt om i världen. Ert deltagande i insamlingen är en förutsättning för att vi ska kunna fortsätta med detta! En timmes insamling för Världens Barn är därmed en viktig timme!

KALENDARIVM

MARS

- 1Accent nr 2 kommer ut
- 2Regionala distriktsstudieledarsamling, Stockholm
- 8Internationella kvinnodagen
- 9Regionala distriktsstudieledarsamling, Värnamo
- 12-14... Utbildning dörrknackningspool, Finlandskryssning
- 15-16... Förbundsstyrelsemöte
- 15-24 ..IOGT-NTO Överallt! Föreningsvärvar-kampanj
- 20Riksstyrelsemöte
- 22-24...Lärgemenskap återträff
- 31Sista ansökningsdag IOGT-NTO-rörelsens kursgårds- och samlingslokalfond

APRIL

- 5Accent nr 3 kommer ut
- 6-13....Värvarteamutbildning, Kroatien
- 15-30...Kampanj: Antilangning inför Valborg
- 17Sista dag för motioner till kongressen 2013
- 19-20...DO-utbildning, träff 4, Saltsjö-Boo
- 26-28...Socialt forum, Arboga

MAJ

- 3-5Förbundsstyrelsemöte
- 6-12....Kampanj: Folknykterhetens vecka
- 7Accent nr 4 kommer ut

- 8Riksstyrelsemöte
- 9Kampanj: Folknykterhetens dag
- 13/5-
- 14/6....Kampanj: Antilangning inför skolavslutningen
- 17-19...Våra Gårdars Filmdagar i Leksand
- 24Träff partipolitiskt aktiva
- 25Almedalskickoff för inbjudna deltagare
- 25-26...Nyktra kvinnor kan, träff 3, Saltsjö-Boo
- 31Sista ansökningsdag IOGT-NTO:s ungdomsstiftelse

JUNI

- 13/5-
- 14/6....Kampanj: Antilangning inför skolavslutningen
- 14Accent nr 5 kommer ut
- 22-29...Värvarturné inför och på kongressen
- 25Förbundsstyrelsemöte
- 26-30...Kongress, Borås
- 29Förbundsstyrelsemöte
- 30-7/7..Politikerveckan i Almedalen där IOGT-NTO deltar

JULI

- 30/6-
- 7/7Politikerveckan i Almedalen där IOGT-NTO deltar

AUGUSTI

- 20-22...Rörelsegemensam konsultantsamling, Saltsjö-Boo
- 23Accent nr 6 kommer ut
- 24Förbundsstyrelsemöte

SEPTEMBER

- 1Första ansökningsdag Aktivitetsbidrag Vit Jul
- 6-8Värvarkickoff, Stockholm
- 11-12...Verksamhetskonsultantsamling, Saltsjö-Boo
- 12Kursdag för administratörer, Stockholm
- 13IRMA fortsättningsutbildning, Stockholm
- 13-15 ..Kontaktmannaträff kamratstödsledare, Göteborg
- 15/9-
- 15/10..Lokal och distriktsvärvarkampanj
- 20-21...Förbundsstyrelsemöte
- 21-22...Distriktsstyrelsesamling, Stockholm
- 25Riksstyrelsemöte
- 27Accent nr 7 kommer ut

Till minne

Ruben Baggström

En stark profil i
folkrörelse-Sverige

Ruben Baggström, 81, från Vadstena har avlidit. Han sörjs närmast av hustrun Ruth samt döttrarna Marie och Åsa med familjer.

Ruben Baggström var en stark folkrörelseprofil med ett brett register. Inom Motorförarnas Helnykterhetsförbund MHF var han en dominerande kraft i årtionden. Han hade ett starkt inflytande över verksamhetsutvecklingen och organisationen som förbundsstyrelseledamot, deltagare i olika kommittéer och arbetsgrupper och inte minst som valberedningsordförande där han varit med och lyft fram flera personer som idag innehar nyckelpositioner – t ex nuvarande förbundsordförande Maria Bergström, som valdes in 1994.

Även i studieförbundet Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet NBV hade Ruben Baggström ett avgörande inflytande – inte minst som styrelseledamot i sammanlagt 20 år. Med dåvarande förbundsrektor Stefan Degerlund genomfördes i början av 1990-talet en omfattande modernisering av strukturen, som idag övriga studieförbund följt efter. Ruben avgick som förbundsordförande så sent som 2011. Då hade han bl. a. varit med och rekryterat nuvarande förbundsrektorn Åke Marcusson.

Ruben Baggström hade förmågan att göra avtryck på människor som kom i hans väg. Ofta hade Ruben Baggström glimten i ögat och nära till skrätt. Det var nog därför han fick folk att lystra även om budskapet kunde vara tydligt och vasst.

Ruben Baggström växte upp i pingströrelsen där hans pappa Stellan var pastor. Så småningom tog livet nya banor och Ruben valde Svenska Missionskyrkan som sin andliga hemvist. Under en följd av år fanns han med i ledningen för Mis-

sionskyrkans största församling – Immanuelskyrkan i Stockholm.

Som ung grabb gick han med i MHF. Tidigt blev han invald i förbundsstyrelsen där han blev parhäst med ordförande Lars Danarö. De drev på för att förändra och modernisera organisationen. När MHF-Ungdom bildades 1970 blev Ruben Baggström dess förste ordförande.

Yrkesmässigt började Ruben Baggström sin bana som journalist. Östergötlands Dagblad var en av de första arbetsplatserna. Senare var han chefredaktör för tidningarna Svenska Journalen och Entreprenad.

Skola och utbildning var hjärtefrågor för Ruben Baggström. Här engagerade han sig som skolpolitiker i dåvarande hemkommunen Vallentuna, där han var politiskt aktivt i moderaterna. Senare kom han till förlagsbranschen, bl. a. till Gummessons förlag. När det köptes upp av Svenska kyrkans förlag Verbum följde Ruben Baggström med som förlagschef, och fick en framträdande roll vid framtagandet av den Nya Psalmboken.

Ruben Baggström var också fram till sin död engagerad i SIRA-skolorna, som bedriver skolverksamhet i Betlehem och Jeriko. Dessa skolor erbjuder undervisning till palestinska barn.

Ruben Baggström bodde sedan en tid i Vadstena, där han bl. a. var aktiv i Svenska kyrkan.

Vi vill uttrycka djup tacksamhet över Ruben Baggströms livsverk. Få har fått betyda så mycket för så många. Våra tankar går till Ruth och döttrarna Marie och Åsa som förlorat en kär make och familjefar. ■

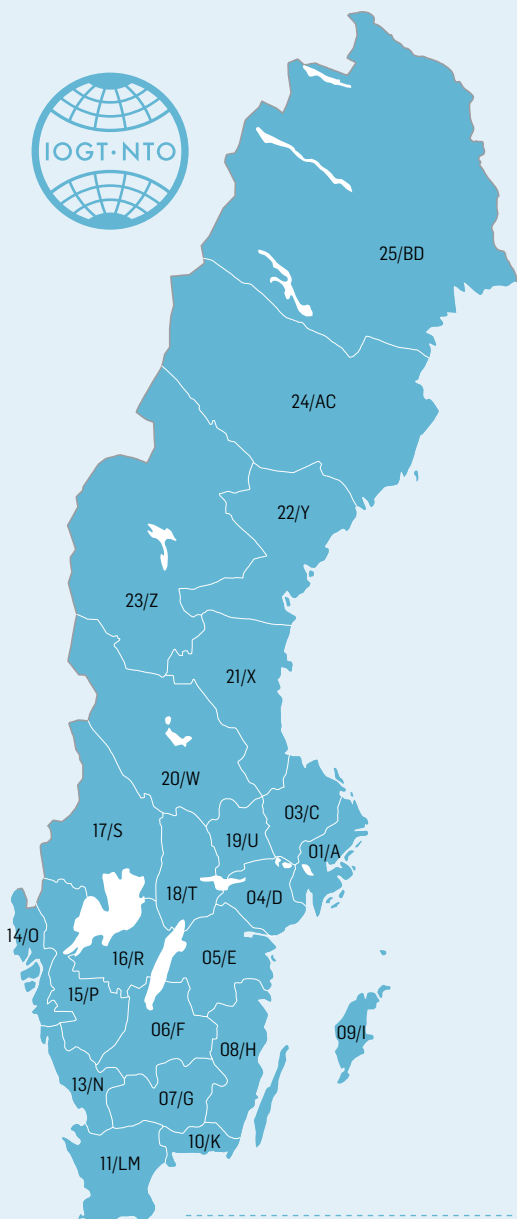
ARNE WINERDAL, MHF
ANDERS CASTBERGER, NBV

Accent har under de senaste åren inte tagit in minnestexter av det här slaget. Nu ändrar vi på det. Utrymmet kommer dock att vara begränsat, och vi kan inte garantera att alla era texter kommer med, men vi gör förstås vårt bästa. Vi förbehåller oss också rätten att korta i texten vid behov. Skicka texterna via e-post till accent@iogt.se eller till Accent, Pierre Andersson, Box 12825, 11297 Stockholm.

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Kajsa Elveberg
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Micael Söderström,
0155-28 15 40, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Carl Wennerstrand,
013-10 40 40, 070-227 03 36

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén,
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Linda Börjesdotter Bäckström,
0470-70 64 52, 076-170 57 93

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Gunilla Nilsson, 072-512 51 52

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson,
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Kontaktperson: Kristin Eriksson, ordförande
070-569 47 24

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Mahir Spahic,
070-190 84 06

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Sofia Hagström Månsson,
073-157 86 96, 031-775 78 60

ÄLVSBORG, 15/P

Kontaktperson: Anneli Simu Gunnarsson,
Ola Österlund, 033-10 32 72, 076-84 28 283

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Petra Berghäll, 0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Kaj Johansson, 054-18 77 72

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm, 019-611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Karin Wester, 073-982 96 36

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Louise Eriksson,
0243-851 05, 070-191 45 81

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Jon-Erik Flodin, ordförande,
073-500 89 86

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Margot Ögren, 070-553 73 94,
0660-850 10

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Anna Ringnér, 063-13 20 45,
070-190 84 00

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén, 0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkohol drycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarigt för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namnteckning *

Förnamn *

Efternamn *

Gatuadress *

Postnummer *

Ort *

Personnr (10 siffror) *

Telefonnr

E-postadress

Eventuellt önskad förening

* Obligatoriska uppgifter. Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

KOM TILL

Borås

I juni är det dags för kongress, anmäl dig och läs mer på **nykter13.se**.

PS. Åker du för första gången till kongressen? Vill du blogga om dina förberedelser och förväntningar? Hör av dig till **info@iogt.se** och bli en av våra kongressbloggare på **nykter13.se**.

